

Munich Personal RePEc Archive

Corporate Transprncy. Analytical report Bulgaria 2021

Stefanova, Marina and Petrova, Vesela and Atanasov, Atanas
and Nikolov, Emil and Nikol, Olya and Kambourova, Bilyana

2021

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/112363/>
MPRA Paper No. 112363, posted 22 Mar 2022 15:28 UTC

ИНИЦИАТИВА ЗА КОРПОРАТИВНА ПРОЗРАЧНОСТ

АНАЛИТИЧЕН
ДОКЛАД
БЪЛГАРИЯ

2021

ИНИЦИАТИВА ЗА КОРПОРАТИВНА ПРОЗРАЧНОСТ

АНАЛИТИЧЕН
ДОКЛАД
БЪЛГАРИЯ

Инициативата за корпоративна прозрачност в България и второто изследване за изпълнение на задълженията за оповестяване на нефинансова информация и информация за многообразието от страна на някои видове предприятия се провеждат с подкрепата на ТИТАН Златна панега цимент.

Нашият екип изразява своята благодарност на ТИТАН Златна панега цимент и Кауфланд България, които застанаха с имената и брандовете си и споделят с нас какво е тяхното възприятие и резултати от работата им в областта на интегрираното отчитане.

CSR AdviceBox е мултимедийна информационна, аналитична и образователна програма на фондация „Каузи“, която създава систематизирана информация в областта на корпоративната устойчивост и отговорност и нейното приложение в България. Някои от продуктите ѝ включват аналитични изследвания, онлайн поредици, учебни помагала и обучения. Насочена е към мениджъри на отдели по КСО, връзки с обществеността, маркетинг, бранд мениджъри, мениджъри човешки ресурси и финанси, с познания и практически опит в създаване и управление на ESG процеси и дейности.

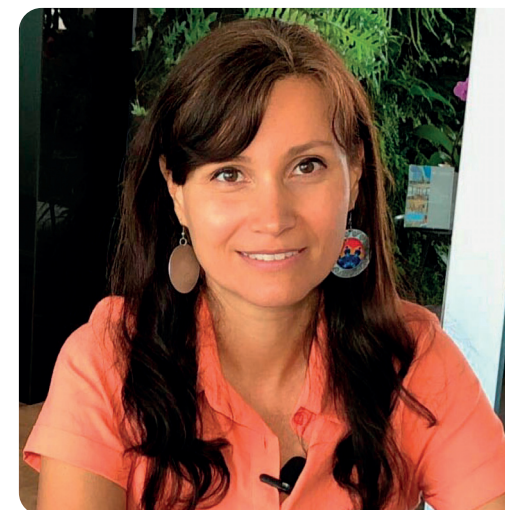
Фондация „Каузи“ е българска неправителствена организация, която вече 13 години работи за възпитание на активни, конкурентоспособни, отговорни и достойни млади българи – граждани на Европа и света. Водещо направление на работата ѝ е насърчаване на корпоративната устойчивост и отговорност, в което развива проекти и продукти за популяризиране и внедряване на принципите на КСО и екологично чисто производство в ежедневно управление на бизнес организациите и публичните институции.

DISCLAIMER!

Прегледът на корпоративните сайтове приключи на 30.06.2021г.

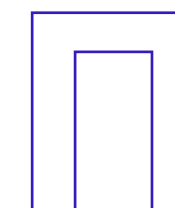
Процесът на събиране на добри практики приключи на 10.09.2021г.

Екипът на изследването не претендира, че резултатите са актуални към настоящия момент, тъй като данните се променят в реално време.

д-р Марина Стефанова

Ръководител научен екип
Програма CSR Advice box

Прозрачността е глобална тенденция в обществото. Потребителите, наред с публичните институции, са загрижени за поведението и дейността на бизнеса. Въпроси като права на човека, устойчивост, етично поведение, борба с корупцията и спазване на законодателството се считат за ключови, а създаването на стойност и управлението на веригата за доставки – за все по-важни при поддържане на положителна репутация и ангажиране на потребителите.

Нефинансовото докладване е част от корпоративното отчитане, защото наред с проследяване на приходите и разходите, то води до включване на едно трето измерение – въздействието, или финансовите последици от нашите социални и екологични действия. В оценката на своето въздействие, компаниите подобряват начина, по който мислят, планират и докладват успеха на своя бизнес. Този подход на цялостност прониква в процеси като стратегическо планиране, оперативно управление, идентифициране на рискове и възможности в работата, вкл. сътрудничеството между хората и процесите. Интегрираното отчитане води до интегрирано мислене, в което дружествата активно оценяват връзките между различните оперативни и функционални звена и „множеството капитали“, които използват. То помага на фирмите да разберат стойността, която създават – както финансова, така и стойността за обществото и служителите.

През 2021 г. тенденцията за увеличаване на прозрачността продължава и дружествата се сблъскват още една промяна - значително повишен натиск от страна на инвеститорите да разкрият въздействието върху околната среда, социалната сфера и управлението (ESG), дори когато такова докладване не е задължително. Това не е съвсем лошо, защото при положителни резултати в тези направления предприятията ще бъдат предпочитани за публични и частни инвестиционни цели, включително в сделки за сливания и придобивания.

гл. ас. д-р Весела Петрова

Катедра „Икономика и управление“,
Минно-геоложки университет
„Св. Иван Рилски“

Концепцията на настоящото проучване е основана на трите стълба на устойчивото развитие, като замисълът е да се анализират нефинансовите декларации, които са задължителни за всички големи предприятия от обществен интерес с над 500 служители. Провеждано за втори пореден път, това уникално за България проучване изследва темите, свързани с правата на човека, трудовите практики, опазване и управление на въздействието върху околната среда. Анализът на резултатите показва, че отчетите все още са със сходни дефицити във всеки един от елементите. Не се забелязва особена промяна или подобрение в нефинансовите декларации през 2018 г. Впечатление продължава да прави липсата на количествена информация, като най-съществената препоръка е компаниите да се фокусират именно в тази посока.

гл. ас. д-р Атанас Атанасов

Катедра „Счетоводна отчетност“
Икономически университет - Варна

Проведеното изследване категорично показва, че текстовете на Европейската директива за нефинансовото отчетване се нуждаят от преразглеждане. Необходимостта от въвеждането на единна рамка за оповестяване на нефинансовата информация и стандарти за нефинансово (устойчиво) отчетване, а от тук и на оповестяване на повече структурирана информация, става все по-категорична. Установената липса на сравнимост между оповестяванията на отделните предприятия води до невъзможност за полезно използване на тази информация от заинтересованите страни, както и за огромни трудности при надлежното ѝ верифициране от независими проверяващи органи, което от своя страна позволява на ръководствата на предприятията да използват тези празноти за т.нар. „green and social washing“.

гл. ас. д-р Емил Николов

Катедра „Индустриален бизнес
и предприемачество“ Стопанска
академия „Димитър А. Ценов“

Изследването разкрива „картината“ на нефинансовото докладване в България през 2018 година, като следва да се отбележи, че това е втората поредна година, в която големите предприятия от обществен интерес с над 500 служители са задължени да публикуват нефинансова декларация. Основният извод, който може да се направи е, че въпреки натрупания опит все още съществуват редица значими проблеми, чието преодоляване би подобрило значително процеса на нефинансово докладване. Сред тях като основни могат да бъдат посочени фрагментарността на оповестяваната нефинансова информация, липсата на количествени данни, включително ключови индикатори за представянето на организацията, отсъствието на нефинансови цели и последващото отчитане на постигнатия прогрес. Необходимо, с оглед постигане качество на нефинансовото докладване, е допълнително да се акцентира върху процеса на идентифициране на значимите теми, включването на заинтересованите страни и верификацията на докладите.

Оля Никол

Специалист Бизнес и Човешки права,
Магистър септември 2021
ЕМА Глобален Център за човешки
права и демократизация, Венеция,
Италия

Направените оценки за корпоративна отчетност и прозрачност показват най-слабо представяне на предприятията в аспекта „човешки права“. Зачитането им е отделен аспект от социалните въпроси, но практиката показва, че компаниите все още ги разглеждат най-често като част от грижата за служителите и/или социалната дейност, насочена към уязвимите групи и обществото. Това не съответства на изискванията на Закона за счетоводството и Директивата за оповестяване на нефинансова информация. Развитието на европейските инициативи, свързани с надлежната проверка, ще постави изискване на компаниите за съблюдаване на стандарти на отговорно бизнес поведение, които ще включват задължителна външна проверка на гарантиране спазването на правата на човека и оценка на рисковете за нарушаването им, провокирани от дейността на предприятията. Затова дружествата трябва да вземат необходимите мерки не само да подобрят отчетността си, но също политиките и механизми за защита на правата на човека.

Съдържание

Таблицы, графики и фигури	6
Инициатива за корпоративна прозрачность	10
1.1. Описание на инициативата	10
1.2. Методология	10
1.3. Извадка и характеристики на компаниите	12
Преглед на корпоративните сайтове	15
2.1. Основни резултати	16
Преглед на годишните доклади за дейността	19
3.1. Нормативни изисквания	20
3.2. Основни резултати	22
3.2. Бизнес профил и бизнес модел	22
3.3. Оперативен контекст, целеполагане и бъдещи очаквания	25
3.4. Икономически аспекти на дейността	27
3.5. Социални аспекти на дейността	27
3.6. Екологични аспекти на дейността	27
3.7. Права на човека	28
3.8. Борба с корупцията и подкупите	28
3.9. Управленски подход	28
SWOT анализ	31
Добри практики	37
ТИТАН Златна Панега Цимент	38
Кауфланд България	37
Анекси	41
Анекс 1 Правна рамка	42
Анекс 2 Списък на компаниите, включени в анализа	45
Анекс 3 Методология за оценка на съдържанието на нефинансовите отчети	46

Таблицы, графики и фигури

Таблица 1 Детайлна оценка за матрица	22
Таблица 2 Верига за доставена стойност	24
Таблица 3 Създаване на икономическа стойност	24
Таблица 4 Оперативен контекст	23
Таблица 5 Описание на индивидуалните КСО аспекти	26
Графика 1 Представени икономически сектори (%)	13
Графика 2 Компании от леката промишленост	13
Графика 3 Описание на бизнес профила	23
Графика 4 Описание на процесите на управление и контрол	29
Графика 5 Връзка между управлението и съществените теми	30
Графика 6 Критерии за отчитане	30
Фигура 1 Съдържание на Стандарта за прозрачность	11
Фигура 2 Брой наети лица (%)	14
Фигура 3 Свързаност на предприятията	14
Фигура 4 Собственост	14
Фигура 5 Достъпност на КСО информацията	16
Фигура 6 Навигация на корпоративните сайтове	17

Изданието използва данни от архивите на участващите организации и хора. Включените текстове са резултат от съвместните действия на екипа на издателя и екипа на компаниите, които споделиха своите практики в областта на нефинансовото отчитане.

Изследователски екип: д-р Марина Стефанова, д-р Весела Петрова, Оля Никол, д-р Атанас Атанасов, д-р Емил Николов, Биляна Камбурова

Главен редактор: д-р Марина Стефанова

Издател: фондация „Каузи“, България, www.kauzi.org

Технически партньори: ICAP България

Дизайн и предпечат: Ел Пи Ай Адвъртайзинг

За връзка с изследователския екип: marina@csrab.com

Част от мултимедийния изследователски и образователен проект CSR AdviceBox – www.csrab.com

© CSR AdviceBox – София, 2021

Всички права запазени! Някоя част от тази публикация не може да се възпроизвежда, съхранява, обработва, въвежда в статистическа система или да се предава, под каквато и да е форма (електронно, механично, фотокопиране или по друг начин), без предварително писмено съгласие на издателя.

ISBN 978-954-92792-9-0 (електронно издание)

Инициатива за корпоративна прозрачност

По подобие на финансовото счетоводство, данните за устойчивостта се превръщат в незаменим източник на информация за ефективното корпоративно управление на рисковете и възможностите пред развитието и успеха в бизнеса. Потребителите, инвеститорите и банките също започват да търсят такива данни, за да оценят стратегията и дългосрочната жизнеспособност на компаниите при вземането на инвестиционни решения. В тези компании правителствата разпознават партньор при изпълнение на ангажиментите си към Парижкото споразумение и Глобалните цели на ООН за устойчиво развитие. Различни проучвания обаче показват, че съществуващото отчитане не е съвместимо с тези цели и че липсата на интеграция с финансовите отчети означава, че предоставяната информация не е достатъчна за вземане на бизнес решения.

Казано открито, „това, което се измерва, се управлява, а това, което се управлява, става реалност“.

“Корпоративната социална отговорност (корпоративната устойчивост и отговорност) са политики и практики, стратегически интегрирани чрез бизнес процесите за вземане на решения с цел минимизиране на негативния ефект на компанията върху социалната и околната среда и ангажиране на нейните заинтересовани страни.”²

Въпреки че още през 2018г. измежду големите български компании преобладава мнението, че докладването по темите за КСО трябва да бъде задължително (56%), едва в последното изследване измежду ТОП 300 работодатели

в България³, публикувано през 2021г., за това как проследяват напредъка си относно прилагане на КСО 83% от участващите компании вече са публикували свой КСО доклад, а други 8% казват, че планират да го направят до 2022 г. Половината от тях правят това за повече от 5 години, а друга една трета декларират, че това е тяхна практика през последните 2-5 години.

1.1. Описание на инициативата

Настоящото изследване е структурирано така, че да разкрие степента, в която задължените предприятия оповестяват пред широката общественост и потенциалните инвеститори информация за следните анализирани категории: бизнес модел, екологични и социални аспекти на своята дейност, политиките и практиките им по отношение правата на човека и борба с корупцията. Дългосрочната му цел е да допринесе за по-добрата информираност относно ролята на компаниите при създаване на добавена стойност както на пазара, така и за обществото като цяло.

1.2. Методология

Проучването се основава на две методологии, разработени по поръчка и прилагани от холандското правителство за популяризиране, насърчаване и унификация на корпоративната прозрачност. Те покриват две направления:

- ▶ Видимост и достъпност на информацията, свързана с КСО;
- ▶ Докладване на нефинансова информация в годишните отчети на компаниите.

За изследване на първото направление е използван Индексът за прозрачност⁴, разработен с помощта на холандското правителство от CSR Украйна през 2013г. и

припознат от украинското Министерство на икономическото развитие и търговия от 2015г. То включва изследване на съдържанието и навигацията на корпоративните сайтове на изследваните компании, представяне на техните КСО стратегии, проекти и отчети, включително информация относно корпоративното управление, трудовите отношения, правата на човека, околната среда, честните търговски практики, отношенията със заинтересованите страни и развитието на местните общности.

За анализ докладването на нефинансова информация е използван т.нар. Стандарт за прозрачност⁵, наименованието на ежегодно проучване на холандското Министерство на икономическите въпроси и политика за климата. От 2004 г (бел. ред. базова година) държавната институция проследява качествено и количествено развитие на корпоративната социална отчетност сред най-големите компании в Холандия, като изследва съдържанието на годишните им отчети.

Все повече заинтересовани страни като акционери, клиенти, групи по интереси и правителства очакват прозрачност от компаниите относно представянето им по КСО. Прозрачността дава възможност на заинтересованите страни да формират представа за тези изпълнения и да

започнат диалог по този въпрос.

Стандартът за прозрачност е ориентиран основно към големите компании, подбрани въз основа на годишен оборот и брой служители. Точният им брой се извлича от базата данни „Reach“, която съдържа актуална информация за повече от 3,6 милиона организации в Холандия. Въз основа на въпросника за самооценка поканените за участие компании могат да оценят себе си по отношение на представянето си по КСО. След проверка от трета независима страна (Ernst & Young)⁶ самооценките се използват за точкуване.

В периода 2019-2021г критериите за оценка са се променили два пъти, за да отразяват по-адекватно развитието на корпоративната социална отчетност. В това изследване авторите прилагат актуалната за 2018г. версия на стандарта за прозрачност. Не на последно място, критериите са в съответствие с:

- ▶ Международната инициатива за отчетност (Global Reporting Initiative),
- ▶ Международния съвет за интегрирано отчитане (International Integrated Reporting Council),
- ▶ Насоките за многонационални предприятия

Фигура 1

Съдържание на Стандарта за прозрачност

Оценка на съдържанието										120 т.			
1. Компания и бизнес модел	35 т.	2. Политики и резултати						50 т.	3. Управленски подход	35 т.			
1А. Профил и верига за създаване на стойност	12 т.	2А. Политики и самопоставени отговорности						5 т.	3А. Управление и възнаграждения	10 т.			
1В. Процес на създаване на икономическа стойност	10 т.	2В. Цели						7 т.	3В. Управление и контрол	8 т.			
1С. Анализ на оперативния контекст	8 т.	2С. Икономически аспекти	8 т.	2D. Екологични аспекти	8 т.	2Е. Социални аспекти	8 т.	2F. Правата на човека	8 т.	2G. Борба с корупцията и подкупите	8 т.	2D. Екологични аспекти	8 т.
1D. Стратегически контекст	5 т.								3D. Критерии за отчитане	10 т.			

5 Transparency Benchmark, <https://www.transparantiebenchmark.nl/en/about-transparantiebenchmark/objective>

6 <https://www.transparantiebenchmark.nl/en/about-transparantiebenchmark/assessment-process/self-assessment-and-review>

(Organisation for Economic Co-operation and Development), и

- Директива 2014/95/ЕС на Европейския парламент по отношение на оповестяването на нефинансова информация и на информация за многообразието от страна на някои големи предприятия и групи.

Следва да се отбележи, че Стандартът измерва прозрачността в докладите, а не конкретните резултати от фирмените КСО дейности. Новите критерии са съсредоточени върху съществените теми, споделените ценности и оценка на въздействието. Те насърчават интегрираното отчитане (интегриране на финансова и нефинансова информация за хората, планетата и печалбата).

Моделът е структуриран в три основни блока (Фигура 1).

Първият блок е съставен от въпроси, които описват компанията и нейният бизнес модел, а именно: анализ на стратегическия и оперативния контекст, профил и верига за създаване на добавена стойност.

Втората група въпроси реферират към отделните политики на корпоративна социална отговорност: целите и постиженията в икономическите, екологичните и социалните аспекти от дейността на компанията, както и по отношение на правата на човека и борбата с корупцията и подкупите.

Третият блок въпроси се отнасят до управленския подход и включва въпроси за определяне на възнагражденията на мениджърския състав, процедурите по мониторинг и създаване на отчета, както и формулиране на бъдещите очаквания на компанията.

Минималният брой точки е (-10), а максималният брой - 120. Методологията служи за създаване на оценъчна карта, която включва 147 показателя за наличие или липса на конкретно съдържание. Оценъчните карти служат за описание на обособени клъстери от данни, които впоследствие са обобщени и анализирани. За изготвяне на индивидуалните оценъчни карти са анализирани годишните отчети за дейността на компанията, публикувани на техните интернет страници, в Търговския регистър и/или на специализирания интернет портал X3 News, предлаган от "Българска Фондова Борса - София" АД чрез дъщерното й дружество «Сервиз Финансови

Най-голям дял от компаниите, включени в изследването, представляват сектора финансови и застрахователни услуги (29%). Шест от десет дружества идват от три водещи индустрии: производство и разпределение на енергия, водоснабдяване и управление на отпадъците и лека промишленост (Графика 1)

Пазари» ЕООД. Общият обем на тези отчети за 2018г. е приблизително 11 780 страници, обособени в 460 отделни документа.

Изследването е проведено в периода 1 март – 15 август 2021г.

1.3. Извадка и характеристики на компаниите

Обект на второто изследване в България са регулираните от Европейската директива за оповестяване на нефинансова информация и на информация за многообразието големи предприятия и групи⁷. Тяхното задължение за оповестяване на нефинансова информация е транспонирано в Закона за счетоводството и влиза в сила от 1-ви януари 2017г⁸. По данни на ICAP към 31 декември 2018г. те са общо 67⁹. За пълнота на изследването е обхваната и още една група от компании, които принадлежат към буферната зона с числен състав от 450-500 служители. За 2018г. и в нея няма промяна. Тя наброява 11 дружества. Докладът предоставя информация за начина на възприемане и прилагане на съответните разпоредби, когато покрият минималните законови изисквания.

Графика 1

Представени икономически сектори (%)

Секторът "Лека промишленост" е представен от девет производства, измежду които 27% произвеждат машини/оборудване и 20% - метални изделия (Графика 2).

Графика 2

Компании от леката промишленост

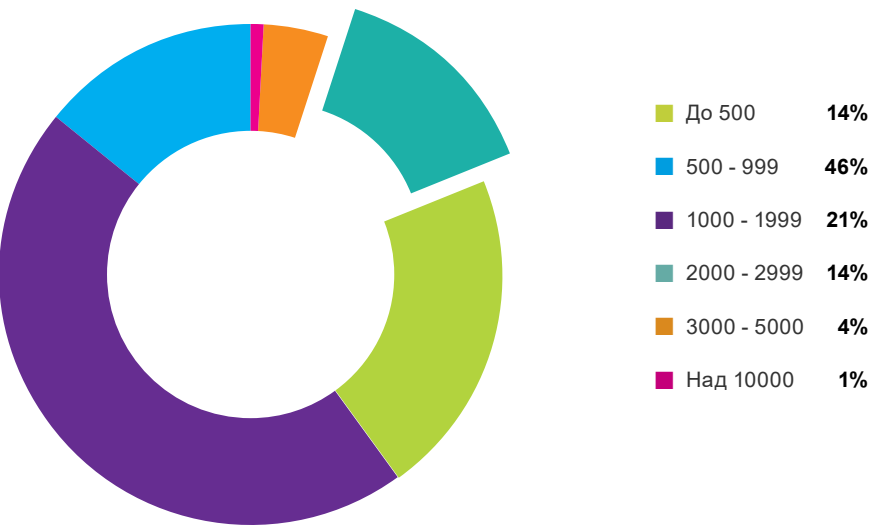

⁷ Директива 2014/95/ЕС, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=LEGISSUM%3A240601_2
⁸ Детайлно описание на видовете големи предприятия и групи и конкретните им законови задължения за оповестяване е включено в Анекс 1 на настоящия доклад.
⁹ Междувременно дружеството Пиреус банк АД е заличено от Търговския регистър и не поддържа корпоративен сайт поради вливането си в Юробанк България АД.

Детайлният преглед на броя на заетите в компаниите показва, че почти половината имат между 500-999 наети лица. Втората по големина група е от 21% и обхваща фирми с наети между 1000-1999 човека (Фигура 3).

Фигура 2

Брой наети лица (%)

Фигура 3

Свързаност на предприятията

Фигура 4

Собственост

Преглед на корпоративните сайтове

Преглед на корпоративните сайтове

Дори и организациите с най-смели прогнози за бъдещето не биха могли да планират предизвикателствата, пред които бяхме изправени през 2020г. Световната пандемия принуди компаниите да прекроят начина си на комуникация със своите служители, своите клиенти и други заинтересовани страни. Това ускори промените, които обикновено биха отнели години, за да бъдат въведени. Що се отнася до отношенията в общността, се наблюдава огромен ръст на използването на виртуални платформи за онлайн участие. Видно от практиката е, че и публичните институции, и частните организации се адаптираха успешно. В тази връзка корпоративните уебсайтове се превърнаха в основен източник на информация и често - платформа за комуникация. В контекста на настоящото проучване корпоративната прозрачност не кореспондира директно с видимостта на компанията. Целенасоченото оповестяване на информация, значима за служителите, клиентите и инвеститорите се разпознава като специфична ниша в комуникационния поток и фокусирането върху теми, свързани с корпоративната социална отговорност авторите определят като процес, който включва:

- ▶ предвиждане на очакванията на заинтересованите страни;
- ▶ формулиране на политиката за КСО;
- ▶ управление на различни средства за комуникация, които предоставят вярна и прозрачна информация за интеграцията на социалните и екологичните аспекти в ежедневната работа на компанията, както и взаимодействията ѝ със заинтересованите страни.

В него корпоративните сайтове играят ключова роля за изграждането на атрактивен и съдържателен образ на компаниите. Конкретната информация, представена на тях, е свързана с:

- ▶ Всички данни, които са от значение за компанията и засягат заинтересованите страни
- ▶ Административни документи – покани и протоколи от общи събрания, годишни отчети за дейността, финансови отчети, баланси, вкл. сливания
- ▶ Одиторски доклади
- ▶ Отчети за оценка и вътрешни политики на работа, вкл. кодекси за поведение на служителите
- ▶ Чуждоезични версии на сайта и съдържащите се документи и информация

Фигура 5

Достъпност на КСО информацията

2.1. Основни резултати

Компаниите, обект на настоящото изследване, все още са изправени пред предизвикателства при организирането/интегрирането на разнообразната информация за техните политики и дейности в областта на корпоративната устойчивост и отговорност. Въпреки че всяка от тях имат корпоративен сайт, едва 84% включва КСО информация. Тази цифра не отразява броя на публикуваните доклади за дейността и годишни финансови отчети, в които има оповестена и нефинансова информация. Те са достъпни на 88% от анализиранияте сайтове (Фигура 4).

КСО информацията е динамична. Ето защо е напълно очаквано компаниите да актуализират тази информация редовно. За съжаление, това не се случва. Най-много дружества (79%) публикуват новини по темата едва един път годишно, а други 10% - в период от 6-12 месеца.

Като цяло, корпоративните сайтове имат добра навигация. Седемдесет и шест от тях предлагат възможност за обратна връзка, а три четвърти предоставят фирмена информация на два езика. Вътрешните секции за търсене са достъпни на 73% от интернет страниците, а мобилна версия предлагат 69%. По всички показатели се наблюдава видимо повишение в сравнение с показателите през 2019г. (Фигура 5)

В заключение следва да бъде отбелязано, че общото ниво на корпоративно представяне в интернет пространството на задължените компании, се подобрява.

Повечето компании поддържат модерни, интерактивни и

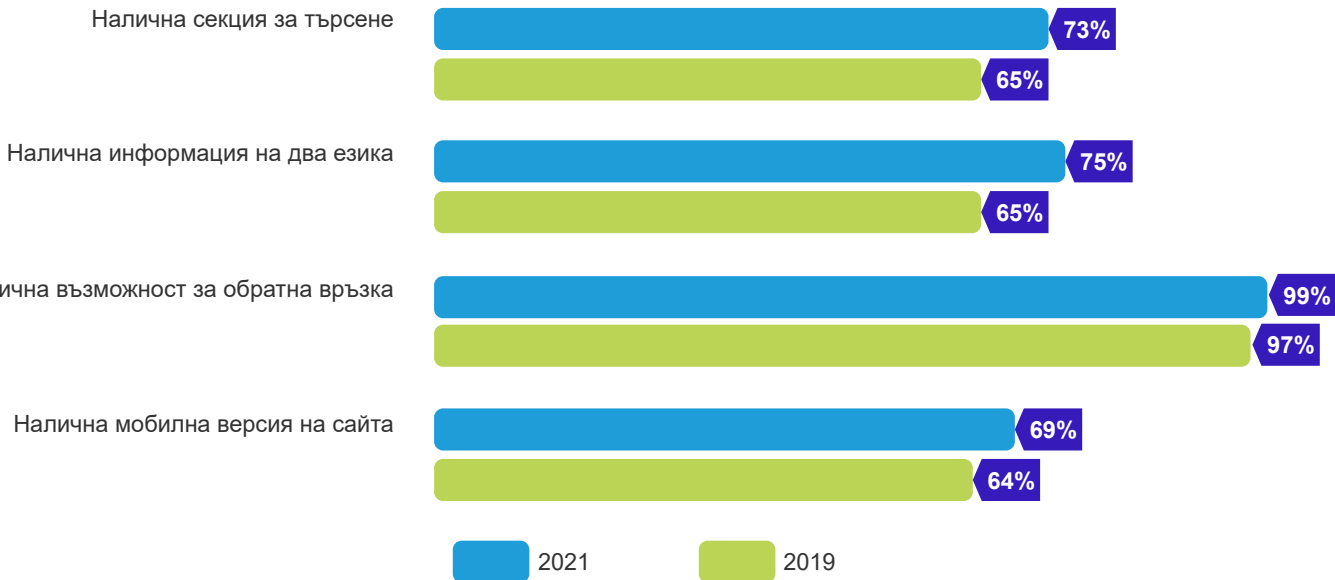
лесни за навигация корпоративни сайтове, което от своя страна е свързано с бързото намиране на нужната публикувана информация. Увеличават се допълнителните възможности за обратна връзка и контакт с компаниите, а предоставяната информация е достъпна на два или повече езика. Мобилните версии на корпоративните сайтове имат съобразена навигация при търсенето на нужната информация още при зареждане на начална страница.

В областта на споделянето на информация, свързана с корпоративната социална отговорност, обаче, все още липсва разпознаваемост, последователност и зрялост в комуникационните стратегии и практики. В потока от разнородни новини темата не се отличава и външните публики не успяват да я идентифицират като част от системните усилия на компаниите в тази посока. Тя се споделя рядко и още по-рядко се позиционира на началната страница на корпоративните уебсайтове. Впечатлението, което създава, е на несистемност, непълнота и липса на сериозен ангажимент.

В заключение е важно да се отбележи, че краят на 2021г. създава усещане за край на преходния период, но експертите по комуникация твърдят, че използването на виртуалните платформи за участие и форми на общуване ще останат завинаги. Още повече, че в областта на корпоративната прозрачност текущо се приемат още по-стриктни регулации за достъпност и обработка на оповестяваната КСО информация. Съобразяването на тези две тенденции следва да насърчи компаниите да продължат да инвестират в онлайн техники и инструменти за връзка, ангажиране и участие на техните заинтересовани страни. Или пък не.

Фигура 6

Навигация на корпоративните сайтове

Преглед на годишните доклади за дейността

Преглед на годишните доклади за дейността

В началото на 2021г. бизнесът в Европейския съюз е изправен пред нелеката задача да отговори на очакванията на граждани и институции за активно участие и принос към постигането на поставените климатични цели в Парижкото споразумение и Дневен ред 2030. Като икономически субект компаниите са обект на особено внимание от страна на публични и частни инвеститори, които са ангажирани да мобилизират поне половин трилион евро годишно за допълнителни инвестиции само в ЕС и да поставят основите на устойчивото инвестиране. Без проверени, сравними и смислени данни, обаче, банките и инвеститорите не биха могли да пренасочат

тези финанси към бизнеса. От друга страна, компаниите също не биха могли да управляват голяма част от нефинансовите рискове и възможности в тази бързо развиваща се икономика.

През 2017г. Европейската Директива за нефинансово отчитане въведе подобно задължение за големите дружества, което категорично бе ново като дейност в България, където дотогава доклади за устойчивост почти не са съставяни. Резултатите от пилотното проучване на публикуваните първи отчети доказваха, че последните имат множество дефицити и че бизнесът няма готовност да управлява своята дейност по един устойчив и прозрачен начин.

3.1. Нормативни изисквания

Към края на 2018г. в България задължените по Закона за счетоводството компании да прилагат новите изисквания са общо шестдесет и седем. Общият им брой не се променя спрямо предходната година. В своята дейност по отчитане те прилагат следните нормативни актове:

Материални закони

- ▶ Търговски закон
- ▶ Закон за енергетиката
- ▶ Закон за регулиране на водоснабдителните и каналizacionни услуги
- ▶ Закон за кредитните институции
- ▶ Закон за пазарите на финансови инструменти
- ▶ Закон за железопътния транспорт
- ▶ Кодекс за застраховането
- ▶ Закон за банките
- ▶ Закон за държавния бюджет

Процесуални закони

- ▶ Закон за счетоводството
- ▶ Закон за търговския регистър
- ▶ Закон за публично предлагане на ценни книжа
- ▶ Закон за независимия финансов одит

В допълнение са използвани следните методики за калкулиране и/или оповестяване на резултатите:

- ▶ Международни стандарти за финансово отчитане
- ▶ Принципи за корпоративно управление на ОИСР
- ▶ Указания за изготвяне на комюнике за напредъка спрямо принципите на Глобалния договор на ООН

- ▶ УКАЗАНИЕ относно прилагане на глава VII „Годишни доклади“, раздел III „Нефинансова декларация“ и раздел IV „Консолидирана нефинансова декларация“ от Закона за счетоводството
- ▶ Национален кодекс за корпоративно управление
- ▶ Европейска схема за търговия с емисии на парникови газове
- ▶ Европейски регистър за изпускане и пренос на замърсители
- ▶ Наредба № 2 от 17.9.2003 за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазарна ценни книга и за разкриване на информация
- ▶ Наредба за допустими емисии на серен диоксид, азотни окиси и прах, изпускани в атмосферата от големи горивни инсталации, Приета с ПМС № 354 от 28.12.2012 г.
- ▶ Наредба за организация и контрола на изпълнението на механизма за предоставяне и начина на разходване на средствата за изпълнение на Националния план за инвестиции на РБ
- ▶ Единна методика за инвентаризация емисиите на вредни вещества във въздуха, одобрена от МОСВ
- ▶ Списък с безплатно разпределени квоти на инсталациите в ЕСТЕ на парникови газове съгласно Директива 2003/87/ЕО

Адамантиос Францис

Изпълнителен директор
ТИТАН Златна Панега Цимент

Живеем в несигурни и предизвикателни времена. Отговорността и етиката на бизнеса стават все по-значими. Ние сме тези, които градят и променят бъдещето си всеки ден. С всяка изминала година ТИТАН България бележи напредък по темите, свързани с устойчиво развитие, а именно опазването на околната среда, социалното представяне и управлението (ESG). Този резултат е труден за постигане без съвместните усилия на нашите служители и партньори. Постигането и надграждането на целите ни за устойчиво представяне е предпоставката за устойчив растеж както на нашата компания, така и на обществото, в което живеем. За нас е важно да бъдем в подкрепа на местните общности и да допринасяме за развитието на икономиката в региона. Следването на принципите на корпоративно управление, залегнали в Етичния кодекс на Групата ТИТАН, е отправната точка за постигането на резултатите, с които се гордеем.

АКТУАЛНО!

В началото на 2021г. бяха публикувани резултати от второто анкетно проучване за състоянието на корпоративна социална отговорност в България, проведено измежду ТОП 300 български работодатели. Според по-голяма част от тях докладването по темите за КСО трябва да бъде задължително. Осем от всеки десет дружества заявяват, че вече са публикували свой КСО отчет, а други 8% казват, че планират да го направят до 2022 г. За над половината от тях това се случва за повече от 5 години, а други 22% декларират, че това е техният първи нефинансов отчет. Шест от десет компании публикуват доклад като самостоятелни компании, а половината от тях изпращат информация и на ниво компания-майка.

Разглеждайки броя на рамките и насоките за отчитане, налични днес, изследването представя най-често използваните инструменти за нефинансово оповестяване в Европа и България. Глобалната инициатива за отчетност (GRI Standards) е най-популярната международна рамка, която се прилага от повече от половината компании в Европа. Въпреки това, резултатите в България сочат различна тенденция. Тук най-разпространен продължава да бъде форматът комюнике на Глобалния договор на ООН.

Международни стандарти

- ▶ 59% Глобалния договор на ООН
- ▶ 50% Глобална инициатива за отчетност
- ▶ 59% ISO 26000 Ръководство за социална отговорност

3.2. Основни резултати

Представените обобщени резултати показват, че в скалата -10/120 точки максимално получената единична оценка на компания е 65 т., а минималната такава -7. (Таблица 1). В сравнение с предходната година не се наблюдават съществени разлики.

Таблица 1 Детайлна матрица за оценка

Детайлна матрица за оценка	МИН точки	МАКС точки	МИН стойности	МАКС стойности	Средни стойности TOTAL	Средни стойности 500+	Средни стойности 450-500
ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ	-10	120	-7	65	17	20	11
Компания и бизнес модел	-4	35	-3	27	9	9	5
Профил и верига за създаване на стойност	0	12	1	10	3	3	2
Процес на създаване на икономическа стойност	0	10	0	8	2	2	1
Анализ на оперативния контекст (включително рискове и възможности)	-2	8	-2	4	3	3	2
Стратегически контекст	-2	5	-2	5	1	1	0
Политики и резултати	-2	50	-2	23	5	7	3
Политики и самопоставени отговорности	-2	5	-2	4	1	1	0
Цели	0	7	0	6	1	1	0
Икономически аспекти на бизнеса	0	8	0	5	1	1	1
Екологични аспекти на бизнеса	0	8	0	3	1	1	1
Социални аспекти на бизнеса	0	8	0	3	1	1	1
Аспекти по отношение на права на човека	0	8	0	1	0	1	0
Аспекти по отношение на борба с коруцията и подкупите	0	6	0	1	0	1	0
Управленски подход	-4	35	-2	12	3	4	3
Управление и възнаграждения	-4	10	-2	3	1	1	1
Управление и контрол	0	8	0	1	1	1	1
Бъдещи очаквания	0	7	0	6	1	1	1
Критерии за отчитане	0	10	0	2	0	1	0

Средната стойност от всички компании не се различава чувствително от тази на компаниите с 500+ служители. Най-силно е представянето на компаниите в раздела за описание на профила и бизнес моделите им. Засилва се тенденцията дружествата да представят и кратък преглед на средата, в която работят, вкл. изброяване и оценка на рисковете и възможностите, пред които са изправени. Очаквано, най-слабо се представят в частта за оповестяване на конкретните КСО¹⁰ направления – икономически, екологични, социални, правозащитни и антикорупционни политики и резултатите от тях. Въпреки многобройните регулации и натрупана практика, поне що се отнася до публичните

10 КСО – корпоративна устойчивост и отговорност

дружества, все още се обръща слабо внимание на описанието на управленския подход. Тук се описват предимно дейности за вътрешен контрол, но не и в областта на корпоративната устойчивост и отговорност. В преобладаваща част от случаите изцяло липсва описание на процесите по целеполагане, ресурсно обезпечение и контрол. В този раздел най-добре са представени състава, характеристиките и компетенциите на управленските органи, което гарантира спазване на изискванията за оповестяване на информация, свързана с разнообразието на мениджърския състав на предприятията.

3.2. Бизнес профил и бизнес модел

В описанието на бизнес профила мнозинството от участващите дружества са посочили информация относно всички елементи – правна структура, активи, оборот, приходи, количество продукти и/или услуги, доставени по територии (Графика 3). По-малко информация е посочена относно разпределението на търговската дейност по държави, която през 2017г. е детайлно описана в почти всички участващи дружества.

Графика 3
Описание на
бизнес профила

Не толкова изчерпателна е информацията в секция „Верига за добавена стойност“, в която едва 48% от компаниите са описали как дейността им се вписва в по-широката картина и са включили данни относно техните подизпълнители, посредници, категории купувачи (Таблица 4). В сравнение с данните от 2017г. се отбелязва повишение на броя на дружествата, които засягат темата за произхода на капитала, който управляват в поне две измерения - природен, човешки или финансов (58%).

Таблица 2

Верига за доставена стойност

АСПЕКТИ НА ВЕРИГАТА ЗА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ		Да - 2017	Да - 2018
	(Международна) верига за добавена стойност, в която работи компанията.	60%	48%
	Произход на капитал/ресурси, като например природен, човешки или финансов капитал.	41%	58%
	Основни категории доставчици, разделени на няколко категории - първа категория, втора категория и т.н.	42%	21%
	Основни пазари и категории купувачи	63%	33%
	Основни сътруднически си страни	42%	23%
	Подизпълнители, посредници, агенти и д	29%	18%
	(Международни) отношения на компанията - търговски, финансови или собствени	55%	26%
	Производителност, разбирана като създадена продукция, извършени услуги, отпадъци (загуби) и др.	56%	34%
	Отчетът съдържа графично представяне на веригата за добавена стойност (нагоре и надолу по веригата).	4%	12%

Компаниите отделят все по-голямо внимание на описанието и обосновката на процесите за създаване на икономическа стойност. Над половината от тях включват детайлен преглед на своите оперативни дейности. Като самостоятелна разпознаваема част е описан и бизнес модела на дружествата, но за съжаление само 5% свързват процеса на създаване на стойност с различните форми на капитал, които използват, и описват как добавят стойност или намаляват стойността на тези капитали. (Графика 3). Оперативен контекст, целеполагане и бъдещи очаквания

Таблица 3

Създаване на икономическа стойност

1В	Процес на създаване на икономическа стойност	Да - 2017	Да - 2018
ОПИСАНИЕ НА БИЗНЕС МОДЕЛА	Компанията предоставя общо описание на извършваните основни процеси и дейности.	56%	81%
	Компанията предоставя, като самостоятелна разпознаваема част от отчетността, общо описание на бизнес модела.	18%	55%
	Компанията предоставя, като самостоятелна разпознаваема част от отчетността, конкретно описание на бизнес модела, в който отчетът се фокусира върху уникалните характеристики на компанията.	17%	25%
	Компанията свързва процеса на създаване на стойност с различни форми на капитал, които използват и описват как добавят стойност или намаляват стойността на тези капитали.	6%	5%
	Описанието на бизнес модела и процеса на създаване на стойност са изрично свързани с други компоненти на отчета, като например: анализ на оперативния контекст, стратегически цели, риск и възможности.	17%	10%
	Отчетът съдържа графично представяне на бизнес модела.	1%	4%

Всяко четвърто дружество е посочило своите уникални характеристики в процеса на създаване на икономическа стойност и как те са свързани с други компоненти на отчета, като например: анализ на оперативния контекст, целеполагането и идентифициране на рисковете и възможностите пред компанията. Основна слабост на този раздел остава липсата на графични елементи, които да визуализират съдържателната част на отчета.

3.3. Оперативен контекст, целеполагане и бъдещи очаквания

В секцията „Оперативен контекст“ отново се наблюдават значими пропуски в оповестяването на информация. Над 60% от дружествата описват икономическия контекст, в който работят, но едва всяка четвърта компания проследява настъпилите промени в нормативната уредба. (Таблица 4) Под 10% от включените търговски субекти съумяват да обяснят какви са възможностите и рисковете на тяхната дейност в сравнение с конкурентите им, както и как предвиждат развитието си в този контекст.

Таблица 4
Оперативен контекст

1С	Анализ на оперативния контекст (включително рискове и възможности)	Да - 2017	Да - 2018
ОПЕРАТИВЕН КОНТЕКСТ	Икономически контекст	65%	62%
	Тенденции в развитието на основните пазари, на които работи компанията	47%	29%
	Демографско и социо-културно развитие	13%	11%
	Развитие на околната среда	35%	14%
	Технологично развитие	32%	12%
	Приложими промени в законодателството и нормативната уредба	51%	25%
	Приложимо развитие в сектора	46%	21%
	Ключови насоки относно производството и отношенията, които са важни за успеха на компанията, включително описание на основните заинтересовани страни	13%	21%
	Възможности и рискове, специфични силни и слаби страни в сравнение с други компании.	14%	7%
	Как предвижда развитието си в оперативен контекст, което от своя страна би могло да повлияе на бизнес модела ѝ	18%	15%

Най-силно е представянето на компаниите при описание на бизнес рисковете, които съпътстват тяхната оперативна дейност. Всяка осма фирма включва детайлен преглед на отделните рискове, вкл. и секторните рискове. Ограничен брой, обаче, проследяват начините, по които ги управляват в ежедневието (29%). Шест от всеки десет дружества поместват информация за приетите от тях стратегии за развитие, като 36% я обвързват с конкретни приоритети и цели.

90%

фирмени и секторни рискове

60%

бизнес стратегия за развитие

59%

цялостна КСО политика

7%

тенденции за развитие на сектора

Не толкова детайлни са текстовете, свързани с дефиниране на стратегическото развитие на дружествата в областта на корпоративната устойчивост и отговорност. Едва 12% от тях оповестяват наличие на цялостна КСО политика.

Бавно, но сигурно, включените в изследването предприятия започват да публикуват информация за бъдещото си развитие. Увеличават се данните по отношение на вътрешното и/или външното развитие и тенденции, които евентуално ще повлияят на стратегическия подход и ще променят бизнес модела и веригата за добавена стойност на компанията. (56%). Слабо се повишава броя на компанията, които публикуват изрично обръщение от представителите на висшето ръководство, в което последните посочват техните виждания относно начина, по който компанията се подготвя за бъдещето (10%).

Втората секция от анализа на годишното представяне на компанията акцентира върху типичните КСО¹¹ аспекти, а именно:

- Икономически
- Екологични
- Социални
- Права на човека и
- Борба с корупцията.

Обобщение на резултатите е представено чрез анализ на най-важните компоненти – контекст, приоритизиране на значимите теми, целепологане, наличие на информация за политиките, резултатите и връзката им с финансовите показатели на дружествата.

Таблица 5
Описание на
индивидуалните
КСО аспекти

КСО аспекти	Икономически	Екологични	Социални	Права на човека	Борба с корупцията
Поставени цели по отношение на конкретния КСО аспект	2018 - 10% 2017 - 38%	2018 - 12% 2017 - 26%	2018 - 16% 2017 - 26%	2018 - 3% 2017 - 9%	2018 - 10% 2017 - 10%
Общо описание за развитието и резултатите по отношение на значимите теми	2018 - 70% 2017 - 76%	2018 - 67% 2017 - 32%	2018 - 73% 2017 - 62%	2018 - 27% 2017 - 23%	2018 - 33% 2017 - 31%
Постигнатите резултати във връзка с предварително заявените цели	2018 - 5% 2017 - 5%	2018 - 19% 2017 - 12%	2018 - 11% 2017 - 9%	2018 - 1% 2017 - 0%	2018 - 7% 2017 - 0%
Постигнатите резултати, изразени в парична стойност	2018 - 1% 2017 - 0%	2018 - 0% 2017 - 3%	2018 - 3% 2017 - 1%	2018 - 0% 2017 - 0%	2018 - 0% 2017 - 0%

Средният брой точки, получен за тази секция е 5.0, при максимално изискуем 50, или разлика/отдалеченост от 45,0 точки, което показва твърде нисък праг на представяне. Като обща съществена слабост може да се посочи, че липсва докладване по отношение на паричната стойност на постигнатите резултати. Процентът на докладване по този критерий е незначителен. В социален аспект е 3%, в екологичен аспект е 1%, а в останалите (икономически, права на човека и борба с корупцията) е 0%.

Наблюдава се също нисък процент на докладване относно обвързаността между постигнатите резултати и предварително заявените цели, като такава липсва в направленията „права на човека“ и „борба с корупцията“.

3.4. Икономически аспекти на дейността

В раздела „Икономически аспекти“ са анализирани общо 10 индикатора¹² на компанията. Най-популярни за отчитане са:

- Данъчни плащания
- Иновации (включително партньорства, свързани с иновациите)
- Социално-икономически аспект на инвестициите, продуктите и услугите

Социално-икономически аспект на инвестициите, продуктите и услугите и въздействието върху пазара на труда също присъстват в отчетите на дружествата, но за съжаление по-малко от 10% от компанията реално описват тези данни в отчетите си.

ТОП 3 ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ

	2018	
	14%	Данъчни плащания
	2%	Иновации (включително партньорства, свързани с иновациите)
	7%	Социално-икономически аспект на инвестициите, продуктите и услугите

3.5. Социални аспекти на дейността

В раздела „Социални аспекти“ е извършен преглед на общо 9 индикатора. Най-често се среща информацията относно:

Всяка пета компания дава информация за това как управлява човешкия капитал и посочва данни за професионалното развитие на персонала, вкл. система за заплащане на труда, обучение (среден брой часове, програми за преквалификация). Намалява предоставената информация относно работата на компанията с местните общности - етнически или религиозни, включително предприетите мерки за социалното и икономическото им развитие (напр. направени инвестиции за подобряване на тяхното състояние). От 32% през 2017г., едва 8% през следващата година оповестяват данни за това. Тази тенденция е валидна и по отношение на резултатите от въздействието, където само 8% от дружествата споделят информация за това как техните продукти и услуги въздействат върху уязвимите потребители (безопасност на продуктите, насочени към деца, бременни жени, възрастни хора и други).

ТОП 3 СОЦИАЛНИ АСПЕКТИ

	2018	
	33%	Численост на служителите с разбивка по пол, образование и заемана длъжност
	23%	Иновации (включително партньорства, свързани с иновациите)
	21%	Социално-икономически аспект на инвестициите, продуктите и услугите

3.6. Екологични аспекти на дейността

В раздела „Екологични аспекти“ е извършен преглед на общо 8 индикатора. Най-популярни по отношение на отчетността са:

Като цяло, предоставената информация е балансирана и включва използването и опазването на природните ресурси (напр. вода, почва), степента на рециклиране и управлението на отпадъци. Най-малко застъпена е информацията за влиянието на транспорта върху околната среда. Все още едва 15% от дружествата декларират, че инвестират време и ресурси за разработване на екологично чисти продукти, услуги и технологии (изследване, разработване и използване на безопасни алтернативи с цел избягване на употребата на химични вещества или др. подобни).

ТОП 3 ЕКОЛОГИЧНИ АСПЕКТИ

	2018	
	36%	Въздействие върху околната среда от използването на енергия
	23%	Преките и непреките емисии в атмосферата
	16%	Въздействие върху природните екосистеми

11 КСО аспектите са измерени чрез общо 173 показателя.

12 Всички индикатори са достъпни в Матрицата за оценка, публикувана в Анекс 2 на настоящия доклад.

Гергана Димитрова
мениджър
„Корпоративни комуникации и CSR“

“Стремежът ни към иновативни решения с конкретен принос в полза на хората и природата е в основата на политиката ни за устойчиво развитие, която реализираме под мотото „Действията носят промяната“. Съзнаваме своите отговорности към обществото и се стремим да отговаряме на неговите очаквания, като в същото време добавяме стойност към неговото развитие. Като бизнес организация за нас винаги е било важно начинът, по който правим това, да се базира на конкретни данни, за да можем да измерим резултатите от своите действия.

3.7. Права на човека

В раздел „Права на човека“ е извършен преглед на общо 6 индикатора. Липсата на конкретна информация показва, че се запазва тенденцията от 2017г., в която компаниите не разбират темата и как тя се съотнася с тяхната ежедневна търговска дейност. Ето защо те не се ангажират със защита правата на човека (правата на децата, жените, хората от местното население, хората с увреждания, местните общности, работниците и други) и извършват оценка на рисковете при случаи на тежки последици върху правата на човека, свързани с решения и техни бизнес действия. Също липсва (0%) са представени процесите на осигуряване на адекватни правни средства за защита на правата на човека (процес на получаване и разглеждане на жалби и осигуряването на правни средства за защита срещу нарушенията на правата на човека), както и договаряне с други предприятия в дейностите по извършване на доставки – напр. обследване на доставчиците, изложени на значителен риск от нарушаване на правата на човека.

3.8. Борба с корупцията и подкупите

В раздел „Борба с корупцията и подкупите“ е извършен преглед на общо 2 индикатора. Подобно на темата „Защита на правата на човека“ и в този раздел компаниите се представят слабо. Едва 5% от тях са описали своите процеси за вътрешен контрол и ресурсите, предназначени за предотвратяване на корупцията и подкупите, както и критериите, използвани при оценка риска, свързан с корупция. Липсва конкретика относно наличието на резултати за отчетната година – напр. брой уволнени служители поради установени случаи на корупция, брой служители, получили подходящо обучение за справяне с корупцията, брой на висящите или приключили дела за антиконкурентно поведение и други (7%).

3.9. Управленски подход

Извлечените данни относно подхода на управление на компаниите са възприемани по-общо и не са фокусирани единствено върху управлението на процесите в областта на корпоративната устойчивост и отговорност. В голяма част от случаите е видно, че дружествата не свързват наличието на системи за управление въздействието върху околната среда и/или осигуряване на безопасни условия на труд с темите за корпоративната социална отговорност. Въпреки това те възприемат тази информация за значима и я оповестяват. (Графика 7)

Всеки осем от десет дружества публикуват описание на управлението и контрола по отношение на поставяне на цели, организиране на предварителни условия (при които са налични необходимите ресурси), изпълнение на избрани мерки, оценка на постигнатите резултати и при необходимост коригиране на целите. Двадесет и

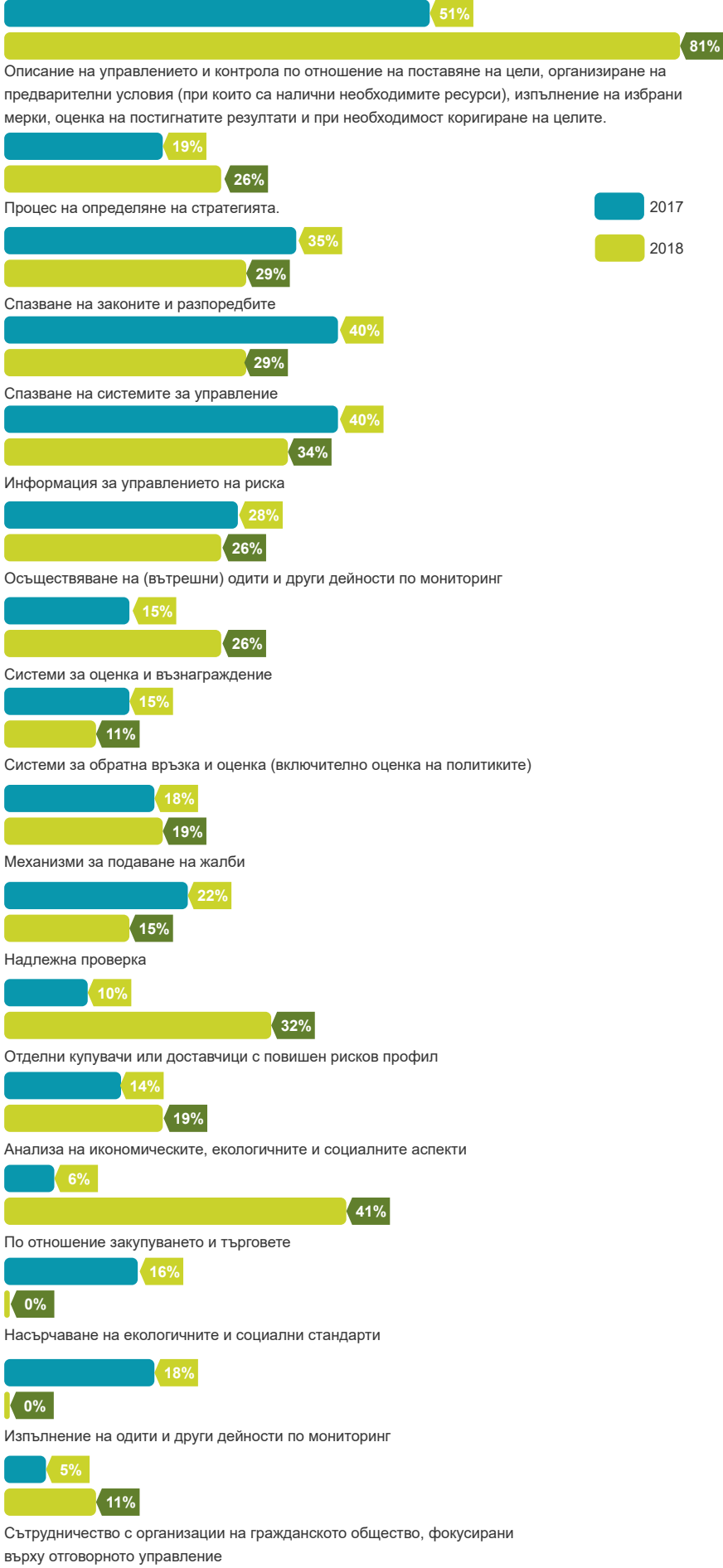
девет процента от тях разкриват също как осигуряват оперативно управление на рисковете и спазване на внедрените системи за общ мениджмънт на дейността. Повишава се също броят на компаниите, които разписват процесите, свързани с КСО, вкл. при създаване на КСО стратегията, изготвяне на анализ на икономическите, екологичните и социалните аспекти и подаване на жалби. (Графика 4)

Графика 4 Описание на процесите на управление и контрол

Най-силна промяна се отбелязва по отношението на описание на процедурите за покупки и подбора на доставчици, при чиято оценка вече се изготвя и описание на нефинансовите рискове, както и проследяване на отделни купувачи или доставчици с повишен рисков профил.

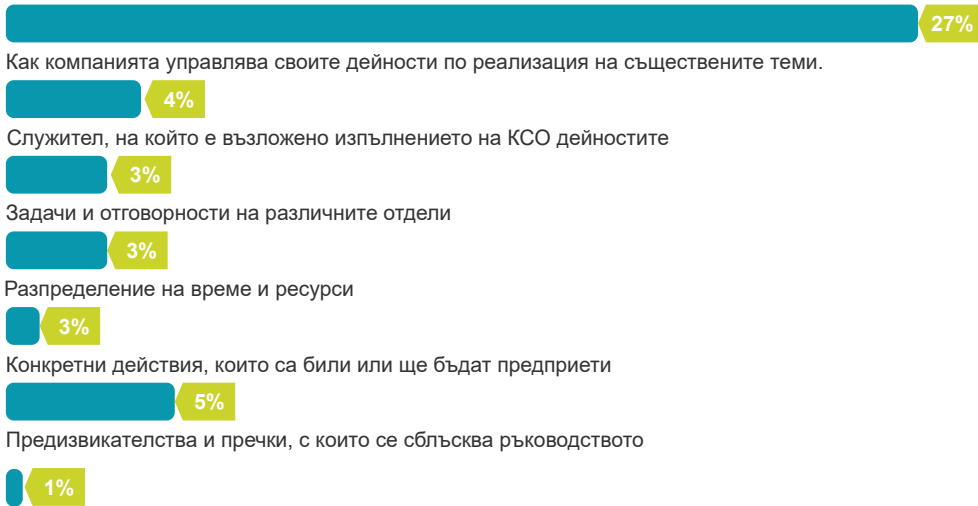
Повишава се информацията и за процесите за връзка с външните заинтересовани страни, като едно от всеки десет от включените в изследването дружества описват своите процедури при сътрудничество с организации на гражданското общество или доставчици.

Като цяло липсва информация за предварително дефинирани съществени теми в областите на корпоративната социална отговорност, както и конкретика относно отделните ресурси – време, отговорници по отдели, бюджет и координация дейностите по тяхното изпълнение. (Графика 5)

Графика 5

Връзка между управлението и съществените теми

Едно от най-слабите единични елементи на отчетите са избраните критерии за оповестяване на нефинансовата информация. По-малко от 10% от компаниите разкриват как измерват, оценяват и изчисляват своите резултати, както и следваните стандарти и насоки за отчитане. Изцяло липсва информация относно процесите на събиране на първични данни, включително честотата на отчитане, методите за измерване, оценяване и изчисляване, вкл. използваните определения. (Графика6)

Графика 6

Критерии за отчитане

Също липсват данни за определяне на границата на отчитана информация, вкл. по веригата за добавена стойност, както и дали отчетената дейност отговаря на предварително определените значими теми. Едва 1% от дружествата декларират дали отчетените данни се проверяват от трета независима експертна страна.

Анализ на резултатите

Анализ на резултатите

Второто качествено изследване на годишните доклади за дейността на задължените да оповестяват нефинансова информация български дружества очертава някои важни тенденции в състоянието на корпоративна прозрачност в страната.

БЕЗ ПРОМЯНА

- ▶ Интегрираност - нефинансовата декларация е включена в общия доклад за дейността на компанията и в по-голямата си част компаниите спазват нейната структура.
- ▶ Съдържание - най-изчерпателно е представена информация за бизнес модела на компанията (продукти, собственост и свързаност, организационна структура).
- ▶ Персонификация - голяма част от дружествата представят в детайли своя управленския екип (състав, отговорности и възнаграждение).
- ▶ Видимост и достъпност - повечето компании са публикували годишните си доклади за дейността на корпоративните си сайтове.

- ▶ Нормативно съответствие - голяма част от компаниите не осъзнават своята роля и полезност в по-широк обществен контекст и се придържат стриктно към минималните стандарти и указания за отчитане.
- ▶ Дефицити в съдържанието – най-често са посочени общи твърдения, а не конкретни и количествено описани резултати. Липсват критерии за отчитане и описание на обхвата на нефинансовата информация.
- ▶ Несравнимост на данните - информацията е поднесена по неразбираем начин, без възможност за сравнения и без да подпомага процеса на вземане на решения.
- ▶ Непрозрачност в процесите - липсва яснота относно процеса на управление на дейностите в областта на корпоративната социална отговорност – целеполагане, екип и ресурси за изпълнение, процес на мониторинг и отчитане.
- ▶ Визуализация – в публикуваните документи липсва практика за графично оформление и въвеждане на вътрешна навигация..

НОВИ НАБЛЮДЕНИЯ

- ▶ Повишава се броят на дружествата, които засягат темата за произхода на капитала, който управляват в поне две измерения - природен, човешки или финансов.
- ▶ Детайлно се описват процедурите за покупки и подбора на доставчици, при чиято оценка вече се включва описание на нефинансовите рискове.
- ▶ Повишава се информацията за процесите за връзка с външните заинтересовани страни, вкл. процедурите при сътрудничество с организации на гражданското общество или доставчици.
- ▶ Отчетите включват по-детайлна информация относно бъдещото си развитие - вътрешното и/или външното развитие и тенденции, които евентуално ще повлияят на стратегическия подход и ще променят бизнес модела и веригата за добавена стойност.
- ▶ Все повече компании публикуват изрично обръщение от представителите на висшето ръководство, в което последните посочват техните виждания относно начина, по който компанията се подготвя за бъдещето.

- ▶ По-малко данни са посочена относно разпределението на търговската дейност по държави.
- ▶ Намалява предоставената информация относно работата на компаниите с местните общности - етнически или религиозни, включително предприетите мерки за социалното и икономическото им развитие (напр. направени инвестиции за подобряване на тяхното състояние). Тази тенденция е валидна и по отношение на резултатите от въздействието на техните продукти и услуги върху уязвимите потребители (безопасност на продуктите, насочени към деца, бременни жени, възрастни хора и други).
- ▶ Намалява броят на дружествата, които обясняват как са избрали критерии за оповестяване на нефинансовата информация, как измерват, оценяват и изчисляват своите резултати, както и какви стандарти и насоки за отчитане следват.
- ▶ Липсват данни за определяне на границите на отчитаната информация, вкл. по веригата за добавена стойност.

ПРОПУСНАТИ ВЪЗМОЖНОСТИ

- ▶ Нефинансовите отчети не се използват за описание на добавена стойност на компанията към обществото и пазара, нито за въвеждане на 360 градусова оценка, като инструмент за планиране и/или управление.
- ▶ Все още се наблюдава фрагментираност при процеса по изготвянето на нефинансови отчети. Той не насърчава въвеждането на организационни подобрения, не създава връзки между различните отдели и не подпомага сътрудничеството им при изпълнение на предвидените дейности.
- ▶ Въпреки че публикуването на отчет за дейността се използва като комуникационен повод към всички заинтересовани страни, той не спомага за създаване на силна работодателска марка и/или привличане на инвеститори.

АКТУАЛНО!¹⁴

През 2020г. Алиансът по корпоративна прозрачност¹⁴ публикува първи обзорен анализ за докладване на въздействието върху климата, базиран на нефинансовите декларации на 300 задължени дружества от Централна, Източна и Южна Европа. Докладът, като част от Европейската инициатива за климата (EUKI), оценява качеството на отчитането на компаниите по отношение на използването на природни ресурси, замърсяването и опазване на биоразнообразието. Изследването се фокусира върху критичните индустрии за смекчаване и адаптиране към изменението на климата, и, съответно, по-голяма част от компаниите определят като съществени тези показатели.

Основната констатация по отношение на докладването на климата е, че приблизително 30% от участващите компании предоставят достатъчно подробна информация за своите политики и рисковете в областта на климата. Това затруднява разбирането на тяхното развитие, позиция, ефективност и въздействие, както се очаква от Европейската Директива за нефинансово отчитане.

23,1% не докладват за съответните политики

46,2% не описват резултатите от своите политики

42,2% не обясняват основните рискове

От всички 303 компании, включени в изследването, само 15,5% предоставят информация за привеждане на техните климатични цели в съответствие с целите на Парижкото споразумение или т.нар. science-based targets¹⁵.

Резултатите от проучването разделят участващите държави в три групи. Първата група, която включва Италия, Испания и Гърция, показва, че значителен брой от компаниите в тези страни, близо 50% по някои критерии, съобщават полезна информация за вземане на решения. Резултатите от втората група, която включва Полша, Хърватия, Румъния, Чехия и Словакия, са малко под средното ниво - средно полезни разкрития са предоставени от 20% от дружествата, въпреки че има значителни колебания в резултатите по държави и емисии. Третата група, която включва България, Словения и Унгария, показва пълна липса на осведоменост за очакваното качество и цел на нефинансовата отчетност. Изследването не идентифицира нито един случай на изчерпателни и конкретни данни в тези страни.

Нефинансовото отчитане през 2022+

В прехода си към ниско въглеродна икономика Европейският съюз си поставя две основни задачи – да мобилизира инвестиции (частни и публични) за постигане на целите в областта на климата и да подпомогне тази трансформация на бизнеса чрез осветляване както на положителните, така и на отрицателните въздействия върху обществото и околната среда.

Стратегията за постигане на прозрачност на въздействието върху устойчивостта се основава на три стълба:

1. Наскоро предложената Директива за отчитане на корпоративната устойчивост (CSRD)¹⁶, която да замени Европейската Директива за нефинансово отчитане (NFRD)¹⁷, регламентираща задълженията на компаниите да докладват ключови данни;
2. Регламентът за оповестяване на устойчиви финанси (SFDR), който определя задълженията на инвеститорите за оповестяване, за да покаже как те отчитат рисковете за устойчивост в своите решения и как отчитат своята стратегия, цели и въздействия пред крайните бенефициенти; и
3. Регламентът за таксономията¹⁸, която класифицира устойчивите дейности и въвежда критерии и изисквания за отчитане с цел устойчиво финансиране.

Европейската комисия представи законодателното си предложение за директива по отношение на оповестяването на устойчивостта от някои компании. Предложението представя няколко основни подобрения, които са от съществено значение, за да помогнат на компаниите да се съсредоточат и да докладват за значима информация и да насочат финансирането към дейности и проекти, необходими за постигане на целите на Европейската зелена сделка и устойчивост на европейската икономика. Най-положителните развития включват:

- Разширяване на обхвата на Директивата, за да включи всички големи компании, тъй като по-голямата част от големите европейски компании не се търгуват публично, а разчитат на банково финансиране.
- Изискване за разработване на общи и специфични за индустриите задължителни стандарти за отчитане на устойчивостта. Това е от съществено значение за гарантиране на уместност, яснота и съпоставимост на разкритата информация и за справяне със спецификите на високорисковите сектори.
- Изясняването на основните области на отчитане и категориите информация, която компаниите трябва да разкриват. Принципът на „двойна същественост“ също е изяснен. Двойната същественост е от ключово значение, така че инвеститорите, други доставчици на финанси, надзорни органи, граждани и други заинтересовани страни да могат да разберат рисковете и възможностите.
- Предложението предвижда изискване за оповестяване на планове за гарантиране на съвместимостта на бизнес моделите и стратегиите на предприятията с прехода към устойчива икономика и с ограничаването на глобалното затопляне до 1,5°C в съответствие с Парижкото споразумение. Разпоредбите, обаче, се позовават само на стандарти, които се отнасят до смекчаване и адаптиране на изменението на климата.
- Въвеждане на изискване за надлежна проверка в областта на правата на човека и опазване на околната среда по цялата верига за доставки. Очаква се принципът на надлежна проверка да се отрази и в развитието на зелените и социалните облигации на ЕС.
- Изискване за „маркиране“ по електронна път („tag“) на докладваната информация, така че тя да се чете машинно и да се подава в електронната единната Европейска точка за достъп.

¹³ (2020) Research Report on improving climate and sustainability corporate disclosure policies to enable sustainable finance, Alliance for corporate transparency, available at: https://www.allianceforcorporatetransparency.org/assets/Research_Report_EUKI_2020.pdf

¹⁴ <https://www.allianceforcorporatetransparency.org>

¹⁵ Научно обосновани цели (science based targets) – само поставени цели, които се считат за научно обосновани, ако са в съответствие с това, което най-новата наука за климата казва, че е необходимо за постигане на целите на Парижкото споразумение за ограничаване на глобалното затопляне до значително под 2°C, в сравнение с пред-индустриалните нива и да се положат усилия за ограничаване на затоплянето до 1,5°C.

¹⁶ Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2013/34/EU, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Regulation (EU) No 537/2014, as regards corporate sustainability reporting COM/2021/189

¹⁷ Directive 2014/95/EU, Non-Financial Reporting Directive (NFRD)

¹⁸ Regulation (EU) 2020/852 (Taxonomy) on the establishment of a framework to facilitate sustainable investment

¹⁹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/growth-and-investment/capital-markets-union/capital-markets-union-2020-action-plan_en

Изводи

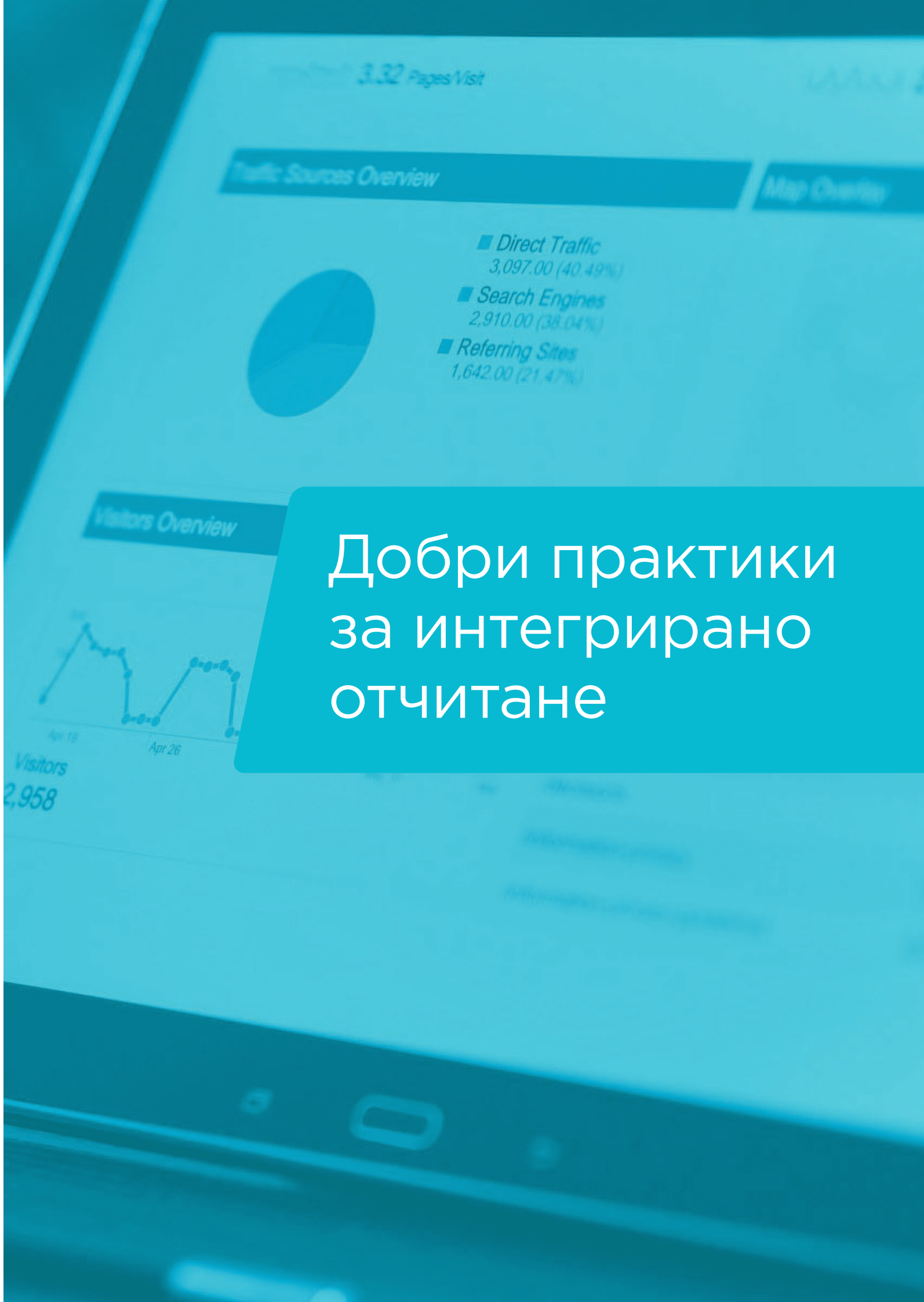
2018 година бе втора за българските компании и, в тази връзка, не се наблюдава почти никаква промяна или развитие в техните практики за събиране, управление, анализ и оповестяване на нефинансова информация. За съжаление, дружествата не са инвестирали в осмисляне на ползите от интегрираното отчитане, изграждането на капацитет на своите служители и въвеждането на системи за събиране, анализ и отчитане на тези данни.

Запазват се основните слабости, идентифицирани при пилотното изследване, както и тенденцията за ограничаване на данните по отношение на тясното разбиране на понятието „съответствие“, т.е. да отчитаме онова, което е изрично посочено в указанията на Министерство на финансите, и описание на въздействието само и единствено за територията на България. Компаниите продължават да възприемат себе си като отделни и независими единици, а не като част от верига за добавена стойност.

Въпреки това могат да бъдат отчетени и някои промени в положителна посока. Значително се увеличава използването на международни инструменти за отчитане на нефинансова информация, вкл. и стандартите на Международната инициатива за отчетност, което подобрява нейното структуриране и разбиране от потребителите й. процедурите за покупки и подбора на доставчици, при чиято оценка вече се включва описание на нефинансовите рискове. На второ място се повишава прозрачността на процесите за връзка с външните заинтересовани страни, вкл. процедурите при сътрудничество с организации на гражданското общество или доставчици. Важен елемент от отчетите е бъдещото развитие на дружеството, вкл. вътрешното и/или външното развитие и тенденции, които евентуално ще повлияят на стратегическия подход и ще променят бизнес модела и веригата за добавена стойност.

В края на този анализ авторите на проучването биха искали да предложат някои препоръки към представителите на бизнеса и публичните институции, отговорни за въвеждане на новите регулации:

- Компаниите трябва да предоставят по-конкретни, насочени към бъдещето и ориентирани към вземането на решения данни за техните политики, резултати и рискове. Регулиращите органи биха могли да подпомогнат този процес като посочат качествени изисквания и разработят доброволни указания.
- Относително малко компании докладват за целите и рисковете от изменението на климата в контекста на преход на европейската икономика към ниско-въглероден модел и съответната научно обоснована методология. Отчетите не трябва да се основават на нововъзникващи добри практики, а да се структурират чрез по-ясни стандарти за това какво се очаква от тях и как те могат да го прилагат.
- Липсва яснота сред компаниите кои са съществените проблеми в областта на правата на човека, трудовите практики, опазването на околната среда (отвъд климата), потребителските въпроси и борбата с корупцията и кои показатели могат да бъдат проследявани и измервани.
- Надзорните органи трябва да определят и налагат минимални очаквания за изпълнението на съществуващите законодателни изисквания. Това се отнася предимно за случаите на явно неразкриване на основна информация за нефинансовите рискове и резултати от критични сектори.

Добри практики за интегрирано отчитане

ТИТАН България: Да сме прозрачни е в нашето ДНК

За ТИТАН България прозрачност означава спазване на етични бизнес принципи, открита комуникация с всички заинтересовани страни (служители, доставчици, клиенти, партньори и др.), отчетност, добро корпоративно управление и устойчиво развитие.

Ние следваме различни Политики на Групата ТИТАН, свързани с етиката: Политика за правата на човека, за борба с подкупите и корупцията, за съблюдаване на законодателството в областта на конкуренцията, за корпоративна социална отговорност, Етичен кодекс и др. Прилагаме ги спрямо всички вътрешни заинтересовани страни - мениджъри, служители, представители, сътрудници.

Зачитаме всички човешки права - правото на живот; на свобода и сигурност; правото да не се допуска дискриминация; свободата на сдружаване и др. При нарушения, на дисциплинарни санкции подлежат както служителите, така и техните мениджъри. През 2020 г. в ТИТАН България не бяха регистрирани никакви нарушения на етичния кодекс, не беше регистриран нито един случай на нарушаване правата на човека. Насърчаваме и доставчиците си да гарантират спазване правата на човека.

Всички нови служители на ТИТАН България се запознават подробно с изискванията ни към етиката, прозрачността и политиките на Групата ТИТАН като част от своята въстъпителна обучителна програма. Разработваме и онлайн курсове, които чрез системата на Групата за управление на човешките ресурси, са достъпни за ключови служители.

Нашето социално и екологично представяне е обвързано с дванадесет от Целите на ООН за устойчиво развитие до 2030 г. Всяка година ние следим и отчитаме напредъка си по постигането на тези цели.

Още през 2014 г., като следвахме принципите на открита комуникация и прозрачност, започнахме да издаваме Интегриран годишен доклад. В него предоставяме на заинтересованите страни всеобхватна информация за нашето икономическо, екологично и социално представяне. Докладът се проверява от независима трета страна; предоставя се и с въпросник за обратна връзка. Законодателството в България не ни задължава да публикуваме подобен доклад. Ние обаче го правим, защото искаме да запознаем всички заинтересовани страни с развитието на нашата компания и въздействието ѝ върху хората, обществото, околната среда и икономиката. И защото наистина държим да сме прозрачни.

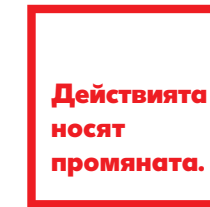
Тази година Интегрираният годишен доклад на ТИТАН България за 2020 г. получи най-високата оценка от независими оценяващи страни – advanced level. Признание, което всяка прозрачна компания заслужава.

Знаете ли, че...?

Нефинансовата информация от нашия годишен доклад, включително „Бизнес стратегия и цели на ООН за устойчиво развитие“ е включена в първия учебник по корпоративна социална отговорност в България. Той е за студенти по бизнес администрация и съдържа 35 практики на 28 компании от 12 индустрии.

ТИТАН ЗЛАТНА ПАНЕГА ЦИМЕНТ АД е водещ производител на висококачествен цимент в България, използван в изграждането на архитектурни обекти като катедрален храм „Св. Александър Невски“ и НДК. Компанията притежава циментов завод в с. Златна Панега, бетонови възли в четири града и участва в 12 кариери за инертни материали.

От 2004 г. Златна Панега Цимент АД е част от Група ТИТАН, стремящ се да служи на нуждите на обществото, като същевременно допринася за устойчив растеж. Групата има присъствие в повече от 15 страни, с годишен капацитет от 27 милиона метрични тона цимент и циментови материали и около 5 500 служители по целия свят. www.titan-cement.com и www.titan.bg.

Доклад за цялостно въздействие на Kaufland върху икономиката, природата и обществото

В стремежа си да управлява своята дейност така, че да създава възможно най-голяма добавена стойност в обществото - такава, която максимизира икономическата добавена стойност и минимизира отрицателните последици за околната среда и хората - Kaufland България реши да пристъпи към всеобхватна оценка на своето въздействие. По искане на компанията, @denkstatt България изготви доклад, който измери и онагледил цялостното въздействие на Kaufland България върху икономическия, природния и социалния капитал в страната. Изготвеният от denkstatt доклад е първият за всеобхватно въздействие не само за Kaufland България, но и за целия ритейл сектор в страната. Нещо повече - с този доклад, компанията се нарежда сред новаторите в сферата на устойчивото корпоративно развитие в световен мащаб.

Нетното въздействие на Kaufland България включва анализ и оценка на позитивните и негативни въздействия от дейността на компанията върху природния и социалния капитал. В документа всички тези въздействия са изразени в парична стойност - т.е. с обща мерна единица, което дава възможност за тяхната съпоставка. Сравнявайки позитивни и негативни въздействия, се получава информация за крайния нетен принос на

Kaufland за българското общество и цялостното въздействие на компанията върху икономиката, социалната и околната среда. Разгледаните въздействия са резултат от бизнес взаимоотношения на Kaufland с други фирми в българската икономика. Тези въздействия не зависят само и единствено от Kaufland България, но компанията се стреми да ги оптимизира във веригата на доставките. Изготвеният от denkstatt доклад цели да подкрепи именно това - той показва емпирично и обосновано къде Kaufland има най-големи въздействия, за да ги управлява, така че да минимизира негативните и да максимизира позитивните.

В основата на направената оценка е Международната система от интегрирани икономически сметки за околната среда (SEEA), която надгражда международно утвърдения стандарт на ООН за изчисляване на БВП на всяка държава, като дава обща рамка за паралелното отчитане на икономически, социални и екологични данни по съпоставим начин. Следвани са и насоките от две международно утвърдени ръководства: Natural Capital Protocol & Social Capital Protocol. Използван е инструментът EXIOBASE, даващ към момента най-пълната и детайлна математическа картина на глобалната икономика.

Kaufland е част от водещата европейска група в сектора на търговия на дребно Schwarz. През 2021 г. Kaufland отбелязва 15 години от отварянето на своя първи хипермаркет в България. Днес компанията е лидер в сектора на модерната търговия с годишен оборот от близо 1,6 милиарда лева. Kaufland има 60 хипермаркета в 34 града, където близо 6 милиона души пазаруват всеки месец. С екип от над 6000 служители компанията е сред най-големите работодатели в страната, както и значим фактор за стимулирането на националната и регионална икономика и инфраструктурата по места с инвестиции от над 1,6 млрд. лева.

Анекси

АНЕКС 1

Правна рамка

Оповестяване на нефинансова информация

Закон за счетоводството

В сила от 01.01.2016 г. (Обн. ДВ. бр.95 от 8 Декември 2015г., изм. ДВ. бр.74 от 20 Септември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 6 Декември 2016г., изм. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., изм. ДВ. бр.92 от 17 Ноември 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 5 Декември 2017г., изм. ДВ. бр.15 от 16 Февруари 2018г., доп. ДВ. бр.22 от 13 Март 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 12 Февруари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.37 от 7 Май 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.96 от 6 Декември 2019г., доп. ДВ. бр.26 от 22 Март 2020г., изм. ДВ. бр.104 от 8 Декември 2020г., доп. ДВ. бр.105 от 11 Декември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2021г.)

Чл. 19. (1) За целите на този закон се определят следните категории предприятия:

1. микропредприятия;
2. малки предприятия;
3. средни предприятия;
4. големи предприятия.

(2) Микропредприятия са предприятия, които към 31 декември на текущия отчетен период не надвишават най-малко два от следните показателя:

1. балансова стойност на активите - 700 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби - 1 400 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период - 10 души.

(3) Малки предприятия са предприятия, които към 31 декември на текущия отчетен период не надвишават най-малко два от следните показателя:

1. балансова стойност на активите - 8 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби - 16 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период - 50 души.

(4) Средни предприятия са предприятия, които не са малки предприятия и които към 31 декември на текущия отчетен период не надвишават най-малко два от следните показателя:

1. балансова стойност на активите - 38 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби - 76 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период - 250 души.

(5) Големи предприятия са предприятия, които към 31 декември на текущия отчетен период надвишават най-малко два от следните показателя:

1. балансова стойност на активите - 38 000 000 лв.;
2. нетни приходи от продажби - 76 000 000 лв.;
3. средна численост на персонала за отчетния период - 250 души.

Раздел I. Годишен доклад за дейността

Чл. 39. Предприятията изготвят годишен доклад за дейността, който съдържа най-малко следната информация:

1. обективен преглед, който представя вярно и честно развитието и резултатите от дейността на предприятието, както и неговото състояние, заедно с описание на основните рискове, пред които е изправено;
2. анализ на финансови и нефинансови основни показатели за резултата от дейността, имащи отношение към стопанската дейност, включително информация по въпроси, свързани с екологията и служителите; при изготвяне на анализа в доклада за дейността могат да се включат препратки към сумите на разходите, отчетени в годишните финансови отчети, и допълнителни обяснения във връзка с тях;
3. всички важни събития, които са настъпили след датата, към която е съставен годишният финансов отчет;
4. вероятното бъдещо развитие на предприятието;
5. действията в областта на научноизследователската и развойната дейност;
6. информация за придобиване на собствени акции, изисквана по реда на чл. 187д от Търговския закон;
7. наличието на клонове на предприятието;
8. използваните от предприятието финансови инструменти, а когато е съществено за оценяване на активите, пасивите, финансовото състояние и финансовия резултат, се оповестяват и:

- а) целите и политиката на предприятието по управление на финансовия риск, включително политиката му на хеджиране на всеки основен тип хеджирана позиция, за която се прилага отчитане на хеджирането;
- б) експозицията на предприятието по отношение на ценовия, кредитния и ликвидния риск и риска на паричния поток.

Чл. 40. (1) Предприятията от обществен интерес по § 1, т. 22, букви "а", "б" и "в" от допълнителните разпоредби включват в своя доклад за дейността декларация за

корпоративно управление съгласно Закона за публично-то предлагане на ценни книжа.

(2) Декларацията за корпоративно управление може да бъде представена като:

1. отделен доклад, публикуван заедно с доклада за дейността;
2. документ, който е обществено достъпен на интернет страницата на предприятието.

Чл. 41. Големите предприятия, които са предприятия от обществен интерес и които към 31 декември на отчетния период надвишават критерия за среден брой служители през финансовата година от 500 души, включват в доклада за дейността си нефинансова декларация по чл. 48.

Чл. 42. (1) Микро- и малките предприятия, които не подлежат на задължителен независим финансов одит, могат да не изготвят доклад за дейността, при условие че информацията относно придобиването на собствените им акции, изисквана от чл. 187д от Търговския закон, е оповестена в приложението към годишния финансов отчет или в бележка под линия към съставения счетоводен баланс.

(2) Алинея 1 не се прилага за инвестиционните дружества и финансовите холдингови дружества, категоризирани като микро- или малки предприятия.

Чл. 43. Микро-, малките и средните предприятия могат да не включват в доклада за дейността нефинансова информация.

Раздел III. Нефинансова декларация

Чл. 48. (В сила от 01.01.2017 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Нефинансовата декларация съдържа информация в степен, необходима за разбиране на развитието, резултатите, състоянието на предприятието и въздействието на неговата дейност, отнасяща се като минимум до екологичните и социалните въпроси и въпросите, свързани със служителите, зачитането на правата на човека, борбата с корупцията и подкупите.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Нефинансовата декларация включва и:

1. кратко описание на бизнес модела на предприятието;
2. описание на политиките, следвани от предприятието по отношение на въпросите по ал. 1, включително извършените процеси на надлежна проверка;
3. резултата от политиките по т. 2;

4. основните рискове, свързани с въпросите по ал. 1 и имащи отношение към дейностите на предприятието, включително, когато е приложимо и пропорционално, неговите стопански отношения, продукти или услуги, които има вероятност да предизвикат неблагоприятни въздействия в тези области, и начина, по който предприятието управлява тези рискове;

5. нефинансови ключови показатели за резултата от дейността, имащи отношение към конкретната стопанска дейност.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Когато предприятието няма или не следва политиките по отношение на един или няколко от въпросите по ал. 1, нефинансовата декларация представя ясно и аргументирано обяснение за това.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Нефинансовата декларация по ал. 1 включва по целесъобразност и препратки и допълнителни обяснения за сумите, отчетени в годишните финансови отчети.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Предприятията могат да не публикуват информация за предстоящи промени в политиките си, които са в процес на договаряне, когато публикуването на подобна информация би довело до вреда на предприятието. Непубликуването на информацията в процес на договаряне не трябва да пречи на обективното разбиране за развитието, резултатите, състоянието на предприятието и въздействието на неговата дейност върху екологията и социалните въпроси. Когато такава информация не се публикува, ръководителят и членовете на управителния и надзорния орган на предприятието трябва да представят аргументирано становище за причините, по които информацията не е публикувана.

(6) (Нова - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) При оповестяване на информацията, изисквана по ал. 1 и 2, предприятията могат да се позовават на национални, основани на нормите на Европейския съюз, или международни рамки, като уточняват на коя конкретно рамка са се позовавали.

Чл. 49. (В сила от 01.01.2017 г.) Предприятията са изпълнили задължението за изготвяне на нефинансова декларация, когато:

1. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) в доклада за дейността са включени информация и анализ по чл. 48, ал. 1 и 2;
 2. е изготвен отделен доклад за информацията, изисквана за нефинансовата декларация, при условие че този доклад:
- а) се публикува заедно с доклада за дейността;

б) (изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) е общественодостъпен в срок до 30 септември на следващата година на интернет страницата на предприятието, като това обстоятелство се посочва в доклада за дейността.

Чл. 50. (В сила от 01.01.2017 г.) Предприятие, което е дъщерно предприятие, не изготвя нефинансова декларация, ако предприятието и неговите дъщерни предприятия са включени в консолидирания доклад за дейността или в отделния доклад на друго предприятие, съставени в съответствие с изискванията на този закон.

Раздел IV. Консолидирана нефинансова декларация

Чл. 51. (В сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) (1) Предприятия от обществен интерес, които са предприятия майки в голяма група, която към 31 декември надхвърля на консолидирана основа критерия за среден брой на служителите през финансовата година от 500 души, включват в консолидирания доклад за дейността консолидирана нефинансова декларация, съдържаща информация в степен, необходима за разбиране на развитието, резултатите, състоянието на групата и въздействието на нейната дейност, отнасяща се като минимум до екологичните и социалните въпроси и въпросите, свързани със служителите, зачитането на правата на човека, борбата с корупцията и подкупите, включително:

1. кратко описание на бизнес модела на групата;
2. описание на политиките, следвани от групата по отношение на въпросите по ал. 1, включително извършените процеси на надлежна проверка;
3. резултата от политиките по т. 2;
4. основните рискове, свързани с въпросите по ал. 1 и имащи отношение към дейностите на групата, включително, когато е приложимо и пропорционално, нейните стопански отношения, продукти или услуги, които има вероятност да предизвикат неблагоприятни въздействия в тези области, и начина, по който групата управлява тези рискове;
5. нефинансови ключови показатели за резултата от дейността, имащи отношение към конкретната стопанска дейност.

(2) Когато групата няма или не следва политиките по отношение на един или няколко от въпросите по ал. 1, консолидираната нефинансова декларация представя ясно и аргументирано обяснение за това.

Чл. 52. (В сила от 01.01.2017 г., изм. - ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г.) Разпоредбите на чл. 48, ал. 4 - 6 и чл. 49 се прилагат и за консолидираната нефинансова декларация.

Предприятия от обществен интерес

§ 1. 22. "Предприятия от обществен интерес" са:

- а) предприятия, чиито прехвърлими ценни книжа са допускани до търговия на регулирания пазар в държава - членка на Европейския съюз;
- б) кредитни институции;
- в) застрахователи и презастрахователи;
- г) (доп. - ДВ, бр. 19 от 2021 г.) пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване и фондове за извършване на плащания;
- д) инвестиционни посредници, които са големи предприятия по този закон;
- е) колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества по смисъла на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, които са големи предприятия по този закон;
- ж) финансови институции по смисъла на Закона за кредитните институции, които са големи предприятия по този закон;
- з) "Холдинг Български държавни железници" - ЕАД, и дъщерните му предприятия; Национална компания "Железопътна инфраструктура";
- и) търговски дружества, чиято основна дейност е да произвеждат и/или да пренасят, и/или да продават електроенергия и/или топлоенергия и които са големи предприятия по този закон;
- к) търговски дружества, чиято основна дейност е да внасят и/или пренасят, и/или разпределят и/или транзитират природен газ и които са големи предприятия по този закон;
- л) (изм. - ДВ, бр. 95 от 2016 г.) ВиК оператори по смисъла на чл. 2, ал. 1 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, които са средни и големи предприятия.

АНЕКС 2

Списък на компаниите, включени в анализа, по брой осигурени лица към 31.12.2018 година

КОМПАНИИ С 500+ ОСИГУРЕНИ ЛИЦА

АЕЦ Козлодуй ЕАД
Албена АД
Алианц банк България АД
Алкомет АД
Аркус АД
Асенова крепост АД
Атомененергоремонт АД
Банка ДСК ЕАД
Банка Пиреос България АД
Бией глас България АД
Биовет АД
Брикел ЕАД
Булгартрансгаз ЕАД
Български пощи
ВЕЛДЕ България АД
Водоснабдяване и канализация – Варна ООД
Водоснабдяване и канализация -Благоевград ЕООД
Водоснабдяване и канализация – Бургас ЕАД
Водоснабдяване и канализация – Плевен ЕООД
Водоснабдяване и канализация – Русе ООД
Водоснабдяване и канализация - Стара Загора ЕООД
Водоснабдяване и канализация - Йовковци ООД
Водоснабдяване и канализация - Пловдив ЕООД
Водоснабдяване и канализация - София ЕООД
ДЗИ – Общо застраховане ЕАД
Сосиете Джанерал Експресбанк ЕАД
Електроенергиен системен оператор /ЕСО/ ЕАД
Електроразпределение Север АД
Електроразпределение Юг ЕАД
Енерго-Про Варна ЕАД
Застрахователна компания Лев инс АД
Застрахователно акционерно дружество Армеец АД
Изи асет мениджмънт АД
Интернешънъл асет банк АД
Кораборемонтен завод Одесос АД
М+С Хидравлик АД
Конур глобал Марица изток 3 ЕАД
Мизия – 96 АД
Напоителни системи

Национална електрическа компания ЕАД
Национална компания железопътна инфраструктура
Неохим АД
Обединена българска банка АД
Общинска банка АД
Овергаз мрежи АД
Пенсионно осигурителна компания ДСК-Родина АД
Петрол АД
Първа инвестиционна банка АД
Райфайзен банк (България) ЕАД
Софарма АД
Софарма трейдинг АД
Софийска вода АД
Спарки Елтос АД
Спиди АД
ТЕЦ – Бобов дол ЕАД
ТЕЦ Марица изток 2 ЕАД
Ти Би Ай Банк ЕАД
Топливо АД
Топлофикация София ЕАД
Уникредит Булбанк АД
Уникредит консюмър файненсинг ЕАД
Херти АД
Хидравлични елементи и системи /ХЕС/ АД
Централна кооперативна банка АД
ЧЕЗ Разпределение България АД
Юрий Гагарин АД
Юробанк България АД

КОМПАНИИ С 450-500 ОСИГУРЕНИ ЛИЦА

Булстрад Виена Иншурънс Груп АД
Водоснабдяване и канализация - Враца ООД
Водоснабдяване и канализация - Хасково ЕООД
Водоснабдяване и канализация – Шумен ООД
Джанерали застраховане АД
Застрахователно дружество Евроинс АД
Захарни заводи АД
Проучване и добив на нефт и газ
Профи кредит България ЕООД
Спарки АД

АНЕКС 3

Методология за оценка на съдържанието на нефинансов отчет

МАКСИМАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ		120 т.
1	Компания и бизнес модел	35 т.
1A	Профил и верига за създаване на стойност	12 т.
бизнес профил	В този раздел компанията трябва да предостави обща фирмена информация, която очертава естество-то и размера на компанията, включително всички нейни дъщерни дружества и участия. Описанието съдържа следните точки: · Правна структура на дружеството, включително описание на цялата група (ако е налична) · Страни, в които компанията оперира/работи/има представителство · Оперативни дейности, извършвани в страни или региони, чрез разделяне на производствен процес · Категории на купувачи и доставчици · Продукти и / или услуги, които компанията предлага; (ако е приложимо) марките, които компанията използва Препоръчително е фирмата да предоставя ясно описание за обхвата на своите дейности, като включва в отчета количествено обобщение на неговия профил по отношение на следните точки: · Брой на работниците и служителите, цитирани по държави/региони или по разделяне на дейностите на компанията · Количество доставени продукти и / или услуги, цитирани по държави/ региони и по направления/ стопанска дейност · Информация относно оборота или приходите на дружеството · Размер на активите на компанията · Размер на оперативните разходи	
	Компанията предоставя кратък преглед на (международната) верига за добавена стойност, в която работи. Тук се посочва описание на основните аспекти на корпоративната социална отговорност, които са от значение в рамките на веригата за добавена стойност. Следва да включи данни за следните характеристики: · Произход на капитала / ресурсите, като например природен, човешки или финансов капитал. · Основни категории доставчици, разделени на няколко категории - първа категория, втора категория и т.н. · Основни пазари и категории купувачи · Основни сътруднически си страни · Подизпълнители, посредници, агенти и др. · (Международни) отношения на компанията - търговски, финансови или собствени (разбирано, като дъщерни дружества) на компанията · Производителност, разбирана като създадена продукция, извършени услуги, отпадъци (загуби) и др. В краткото описание има обяснение за аспектите на основната корпоративна социална отговорност, които са от значение в рамките на веригата за добавена стойност, включени в работата на компанията. Добре е да представите и графичен образ на веригата за добавена стойност (нагоре и надолу по веригата).	

значими теми на веригата за добавена стойност	Компанията дава обяснение за субектите/ характеристиките, които са от съществено значение за веригата за добавяне на стойност, в която работи. Значимите теми са разпределени в следните категории: · Икономически аспекти · Екологични аспекти · Социални аспекти · Права на човека · Борба с корупцията и подкупите Идентифицираните значими теми трябва да бъдат степенувани по относителна важност, както за заинтересованите страни, така и за компанията. Добре е отчетът да включи графично онагледяване на значимите теми, напр. чрез матрица за приоритизиране на значимите теми	
1B	Процес на създаване на икономическа стойност	10 т.
описание на бизнес модела	Отчетът съдържа описание на бизнес модела, чрез който компанията създава своята стойност за заинтересованите страни, вкл. извършваните основни процеси и дейности. Той се фокусира върху уникалните и характеристики, както и процеса на създаване на стойност с различни форми на капитал. Описанието на бизнес модела и процеса на създаване на стойност са изрично свързани с други компоненти на отчета, като например: анализ на оперативния контекст, стратегически цели, риск и възможности. Добре е отчетът да включи графично представяне на бизнес модела.	
1C	Анализ на оперативния контекст (включително рискове и възможности)	8 т.
оперативен контекст	Отчетът съдържа описание на контекста на работа на компанията, който включва: · Икономически контекст · Тенденции в развитието на основните пазари, на които работи компанията · Демографско и социо - културно развитие · Развитие на околната среда · Технологично развитие · Приложими промени в законодателството и нормативната уредба Приложимо развитие в сектора Отчетът описва ключови насоки относно производството и отношенията, които са важни за успеха на компанията, включително описание на основните заинтересовани страни. Включени са възможностите и рисковете, както и нейните специфични силни и слаби страни на компанията в сравнение с други компании. Компанията представя също информация как предвижда развитието си в оперативен контекст, което от своя страна би могло да повлияе на бизнес модела ѝ.	
бизнес рискове	В отчета се съдържа идентификация и оценка на рисковете за компанията. Тя обхваща фирмените и/или секторните рискове, както и описание на това как се управляват от страна на компанията. Включени са количествени показатели за мониторинг на специфични рискови фактори, които биха могли да се развият във времето.	
1D	Стратегически контекст	5 т.
стратегия	Компанията предоставя информация относно контекста на нейната политика и дейности, както и обяснение на бизнес стратегията си. То трябва да бъде основано на връзката между стратегически теми, приоритети или цели и да може лесно да се свърже с други компоненти на отчета, като например анализиране на оперативния контекст, бизнес модела, процесите на създаване на стойност, рисковете и възможностите. Възможно е описанието на бизнес стратегията да включва отделни аспекти на практиките за корпоративната социална отговорност на бизнеса.	

2	Политики и резултати	50 т.
2A	Политики и самопоставени отговорности	5 т.
политики	Посочено е описание за политиката, която компанията осъществява по отношение на аспектите, свързани с КСО: · Отговорност за продуктите · Иновативност · Предотвратяване на подкупи, антикорупция · Използване на енергия, материали и вода, отводняване, емисии и отпадъци · Мерки за опазване на околната среда за предотвратяване на замърсяването на въздуха, водите и земите, както и опазване и стимулиране на ненарушаване състоянието на екосистемата (включително опазване на биоразнообразието и местообитанията) · Условия на труд, включително безопасност и здраве на служителите, както и на трети лица (общество). · Мерки за предотвратяване нарушаването на правата на човека и основните принципи и права на работното място. · Инвестиции в местните общности и гражданско/социално включване. Компанията описва какви специфични кодекси на поведение, (международни) конвенции, стандарти и методики (ръководства) използва за текущото и предвидимо въздействие от своята дейност в отделните КСО направления. Отчетът съдържа обяснение и за как се справя със специфични ситуации, когато купувачи или доставчици нарушават вътрешни или външни кодекси, процедури и правила.	
	2B Цели	7 т.
целеполагане	Отчетът представя и описва конкретни цели по отношение на отделните аспекти на КСО, включително посочване на количествена цел и конкретна времева рамка. Препоръчително е целите да са в поне от някои от следните категории: · Икономически аспекти · Екологични аспекти · Социални аспекти · Права на човека · Борба с корупцията и подкупите Компанията посочва дали има някакви промени в политиката и целите по отношение на аспектите на корпоративната социална отговорност спрямо предходния отчетен период. Ако има промени, те трябва да бъдат изрично обяснени.	
	2C Икономически аспекти на бизнеса	8 т.
икономическо развитие	Отчетът посочва резултатите на компанията по отношение на икономическите аспекти на бизнеса. Количественото описание на резултатите е представено в следните категории: · Иновации (включително партньорства, свързани с иновациите) · Жилищна политика (включително въздействие върху заетостта) · Въздействие върху пазара на труда · Лоялна конкуренция и ценообразуване · Разпространение на знания чрез научни изследвания · Данъчни плащания · Социално-икономически аспект на инвестициите, продуктите и услугите · Резултати от инвестиции и намаляване на инвестициите, включително придобиване и продажби на предприятия. · Резултати от налаганата ценова политика Данните са представени поотделно за всяка страна, в която оперира фирмата, както и с разбивка по отделните данъчни пера (напр. данък добавена стойност, данък печалба, патентен данък, данък общо доход на служителите.) Посочените икономически резултати във връзка с предварително заявените цели.	
	2D Екологични аспекти на бизнеса	8 т.

екология	Отчетът посочва резултатите на компанията по отношение на значимите за нея теми, свързани с управление на въздействието върху околната среда и екологичните аспекти на бизнеса, включително: · Въздействие върху околната среда от използването на енергия (енергийни характеристики и подобрене в тях) · Преките и непреките емисии в атмосферата (емисиите на парникови газове в метрични тонове еквивалент на въглероден диоксид и интензитета на емисиите на парникови газове) · Използването и опазването на природните ресурси (напр. вода, почва) и свързаното с тях опазване на биологичното биоразнообразие. · Въздействията върху природни екосистеми, които водят до поток от ценни за екосистемата материали за в бъдеще (потреблението на енергия от невъзобновяеми, възобновяеми или частично възобновяеми природни ресурси, както и потреблението на неенергийни ресурси) · Управление на отпадъците (степен на рециклиране) · Влиянието на транспорта върху околната среда · Влиянието върху околната среда (върху повърхността на земята, водните или подземните обекти на замърсяващи вещества в резултат на изхвърлянето и/или използването или извеждането от употреба на продукти и услуги. · Разработване на екологично чисти продукти, услуги и технологии (изследване, разработване и използване на безопасни алтернативи с цел избягване на употребата на химични вещества или др. подобни). Постигнатите екологични резултати са описани с оглед на предварително заявените цели и се изразяват в парична стойност.	
	2E Социални аспекти на бизнеса	8 т.
социални аспекти	Отчетът посочва резултатите на компанията по отношение на социалните аспекти на бизнеса, включително свързани със служителите, и резултатите от значимите за компанията теми: · Въпроси, свързани с числеността на служителите от различни полове, като информацията може да бъде представена по области на заетост и по професии (равностойно заплащане на труд при различните полове за работа с еднаква стойност и други) · Въпроси, свързани със заетостта, включително провеждане на консултации и участие на служителите при вземане на решения при условията за заетост и условията на труд (необходимост и честота от консултиране на служителите, брой на ново разкрити работни места, дял на служителите със срочни договори и други) Отношения на предприятието със синдикални организации, включително зачитане на синдикалните права (социални придобивки на служителите) · Управление на човешкия капитал, включително управление на реструктурирането, управление на професионалното развитие, система за заплащане на труда и обучение (според времетраене и според изработеното, среден брой часове обучение на година на служител, програми за преквалификация) · Здравословни и безопасни условия на труд (брой на трудовите злополуки, видове наранявания или професионални заболявания) · Връзки с потребителите, включително удовлетвореност на потребителите, достъпност, продукти с евентуално въздействие върху здравето и безопасността на потребителите (системи за управление на качеството) · Въздействие върху уязвимите потребители (осведоменост на потребители-те относно безопасността на продуктите, насочени към деца, бременни жени и други). · Отговорната търговия и отговорните научни изследвания (разбиране на рисковете, които носи търговията и изследванията, напр. стремеж към нисковъглеродни технологични производства или др. подобни). · Връзки с местните за България общности - етнически или религиозни, включително предприетите мерки за социалното и икономическото им развитие (напр. направени инвестиции за подобряване на тяхното състояние) Постигнатите социални резултати са описани с оглед на предварително заявените цели и се изразяват в парична стойност.	
	2F Аспекти по отношение на права на човека	8 т.

права на човека	Отчетът съдържа информация за резултатите на компанията по отношение на значимите за компанията теми, свързани с правата на човека, включително: · Случаи на тежки последици върху правата на човека, свързани с решения и действия на предприятието · Ангажираност на предприятието за защита правата на човека (правата на децата, жените, хората от местното население, хората с увреждания, местните общности, работниците и други) · Оповестяването на съществена информация относно провеждането на проверки за спазване на правата на човека (процеси и мерки, налагани за предотвратяване на нарушенията на правата на човека) · Начините, по които предприятието се договаря с други предприятия в процеса на доставки по въпроси на правата на човека (дейностите и доставчиците, изложени на значителен риск от нарушаване на правата на човека) · Осигуряване на адекватни правни средства за защита на правата на човека (процес на получаване и разглеждане на жалби и осигуряването на правни средства за защита срещу нарушенията на правата на човека) · Процеси и мерки за предотвратяване на трафика на хора, на всички форми на експлоатация, принудителен и детски труд и други Постигнатите социални резултати са обяснени по отношение на предварително заявените цели и се изразяват в парична стойност.	
	2G	Аспекти по отношение на борба с корупцията и подкупите
борба с корупцията и подкупите	Отчетът съдържа информация за резултатите от значимите за компанията теми, свързани с борба с корупцията и подкупите: · Критериите, използвани при оценка на риска, свързан с корупция · Процесите за вътрешен контрол и ресурсите, предназначени за предотвратяване на корупцията и подкупите (брой уволнени служители поради установени случаи на корупция, брой служители, получили подходящо обучение за справяне с корупцията, брой на висящите или приключили дела за антиконкурентно поведение и други) · Използваните в предприятието механизми за подаване на сигнали за нарушения, корупция и други Постигнатите социални резултати са обяснени по отношение на предварително заявените цели и се изразяват в парична стойност.	

3	Управленски подход	35 т.
3А	Управление и възнаграждения	10 т.
органиграма	Отчетът представя организационната структура на компанията, включително описание на управлението и контрола на компанията чрез изясняване на организационната структура относно нивата на основните й звена.	
състав на УС и НС	Представено е описание за (състава на) Управителния съвет на компанията и надзора на най-висшия управителен орган. В него са включени имената на членовете на Управителния съвет и на Надзорния съвет, които са били действащи през годината, включително и следните аспекти : · Възраст · Основни или специфични знания и компетентности · Задачи и отговорности в компанията · Срок на назначаване · Други функции	
мониторинг	Посочено е описание на задачите и отговорностите в компанията по отношение на аспектите, свързани с КСО. Те са свързани с идентифицирането, изготвянето на политики, управленския подход и оценката на аспектите на КСО. Описанието показва, че има текущ мониторинг върху стратегията, резултатите и външната отчетност на компанията по отношение на аспектите, свързани с бизнес практиките и КСО.	
възнаграждения	Посочено е описание на политиката на компанията по отношение на възнаграждението на членовете на Съвета на директорите, включително политиката за бонусни възнаграждения. То включва детайлно описание на основните принципи и части от фиксираните и променливите възнаграждения, включително и пенсии, както и процеса, по който се присъждат бонуси за изпълнение, както и ролята на органа за определяне на възнаграждения, (ако е приложимо). Ясно са обяснени кои от целите са постигнати, за да се присъдят бонуси за изпълнение.	
3В	Управление и контрол	8 т.

описание на процесите	Посочено е общо описание на процеса на управление и контрол на бизнес практиките по отношение на аспектите на КСО и начина, по който тя е вградена в общите системи за управление. То включва общо описание на управлението и контрола по отношение на поставяне на цели, организиране на предварителни условия (при които са налични необходимите ресурси), изпълнение на избрани мерки, оценка на постигнатите резултати и при необходимост коригиране на целите: · Процес на определяне на стратегията · Спазване на законите и разпоредбите · Развитие на системите за управление · Информация за управлението на риска · Осъществяване на (вътрешни) одити и други дейности по мониторинг · Системи за оценка и възнаграждение · Системи за обратна връзка и оценка (включително оценка на политиките) · Механизми за подаване на жалби · Надлежна проверка Добра практика би било да се опишат следните точки: · Процес на идентифициране на отделни купувачи или доставчици с повишен рисков профил · Анализ на икономическите, екологичните и социалните аспекти · Политика по отношение на закупуването и търговете · Насърчаване на екологичните и социални стандарти · Изпълнение на одити и други дейности по мониторинг · Сътрудничество с организации на гражданското общество, фокусирани върху отговорното управление	
връзка между управление/ контрол и съществени теми	Описанието на управлението и контрола дава конкретно обяснение за това как компанията управлява своите дейности по реализация на съществените теми. Дадено е описание за подхода на управление: · Служител, на който е възложена конкретната задача за изпълнение · Задачи и отговорности на различните отдели · Разпределение на време и ресурси · Конкретни действия, които са били или ще бъдат предприети · Предизвикателства и пречки, с които се сблъсква ръководството Компанията предоставя описание за управлението и контрола на идентифицираните съществени проблеми в следните категории: · Икономически аспекти на бизнес практиката · Екологични аспекти на бизнес практиката · Социални аспекти на бизнес практиката	
3C	Бъдещи очаквания	7 т.
Бъдещи очаквания	Отчетът предоставя описание на очакванията на компанията по отношение на вътрешно и / или външно развитие и тенденции, които евентуално ще повлияят на бизнес модела или стратегическия/ управленския подход. Описанието конкретно илюстрира как в бъдеще компанията очаква да се променят нейните бизнес модел, стратегия и управленски подход. Описанието се съсредоточава върху специфичните насоки за развитие и тенденции за сектора, както и на веригата за добавена стойност на компанията. Препоръчва се отчетът да съдържа изявление на Управителния съвет, в което се посочват техните виждания относно начина, по който компанията се подготвя за бъдещето по отношение на конкретни насоки за развитие и/или (важни) тенденции.	
3D	Критерии за отчитане	10 т.
процес на отчитане	Компанията дава описание на основните политики и процесите на отчитане, в частност, отчитането на дейностите по КСО. Политиката за отчитане на КСО дейностите включва обяснение на следните аспекти: · Следвани стандарти и насоки за отчитане · Използвани определения · Методи за измерване, оценяване и изчисляване · Процес на събиране на първични данни, включително честотата на отчитане · Мерки за вътрешен контрол, включени в процеса на отчитане · Цели по отношение на политиките за отчитане Компанията предоставя обяснение дали информацията за КСО се проверява от трета независима страна и за това как промените в определенията и методите за измерване влияят върху отчетните данни в сравнение с предходни отчетни периоди.	
обхват на отчета	Компанията предоставя информация по отношение на обхвата и ограниченията на отчета. Те трябва да са свързани с идентифицирани съществени проблеми и да очертават границите на този отчет.	

Your CSR partner
for the Balkans

Изследвания в областта на
корпоративната устойчивост и
отговорност

Специализирани консултации и одит

Образование и изграждане на
капацитет

Комуникация със заинтересованите
страни

Нефинансово отчитане

www.csrab.com

Консултантска къща „Стратегии“

18 години подкрепяме
нашите клиенти да растат

Управление на проекти

Счетоводство и финансов мениджмънт

Корпоративна устойчивост и отговорност

Професионални обучения

www.strategies-bg.com